

Társadalmi,
irodalmi, művészeti,
sport, gazdasági
és egyéb
Vegyes rovatokkal

MEGJELENIK
minden szerdán.
Egyes szám ára 20 kr.

SZEMLE

VEGYESTARTALMU HETILAP

ILLUSZTRÁLT GAZDASÁGI ÉS SPORTROVATOKKAL

Előfizetési árak:

Egész évre... 10 frt —
Fél évre..... 5 „ —
Negyedévre.. 2 „ 50

Előfizetések és levelek
a «Szemle» szerkesztő-
ségéi és kiadóhivatalába

BUDAPEST
Váci-körút 17.sz.a.
küldendők.

Első évfolyam 29-ik sz.

SZERKESZTŐK:
Gróf ZICHY IMRE és Gróf KREITH BÉLA.

Budapest, 1884. július 16.

Női játékok I.

Igen tisztelt olvasóinkhoz.

Tisztelettel kérjük a «Szemle» olvasóit, hogy a július 1-ején megindult félévre az előfizetéseket megújítani sziveskedjenek.

A «Szemle» méltó lesz továbbra is azon intelligens olvasó közönséghez, mely eddig előfizetésével támogatta és ezentul, a kezdet nehézségeit leküzdve, inkább fog iparkodni elérni azt a magas czélt, melyet maga elé kitűzött.

A «Szemle» oly kimerítő képét nyújtja a heti eseményeknek, hogy ezekről teljesen tájékoztatja olvasóit. Ezeken kívül pedig olyan jeles erőket nyert meg újabban munkatársakul, hogy a leggazdagabb és legváltozatosabb tartalommal fog megjelenhetni.

Szükségünk van azonban előkelő közönségünk további jóakarására, hogy annál biztosabban betölthessük kitűzött programunkat, melynek legfőbb pontja? a vagyonosabb és legintelligensebb közönség érdekeinek megvédése.

Hiszszük, hogy eddigi előfizetőink továbbra is követni fognak.

Az angol felsőház.

A magyar felsőház akeziójával csaknem egyidejűleg indult meg az angol felsőház akeziója, melynek legújabb sikere most foglalkoztatja a világot.

Itt volt az ideje mindkét helyen.

Nálunk évek óta kísérleteket tesznek az abszurd modern államtani teoriák megvalósítására, mintha bizony egy nép arra való volna, hogy rajta, mint egy orvos a patkányokon, experimentáljanak. Ősi intézményeinket, melyek népünk jelleméből folytak és melyeket a kor szelleme szerint tovább fejleszteni, tökéletesíteni kellett volna, egyszerűen elvetették, hogy helyükbe únt fejek és elkorhadt elmék képzelgéseit tegyék. Odáig jutottunk, hogy már-már a magánéleti viszonyok szabályozásába is bele akar szólni ez áramlat és az új polgári törvénykönyv feletti tanácskozások egész jogrendszerünket jogtörténeté tenni, kifejlett, természetes és úgy népünk jellemének, mint érdekeinek megfelelő örökjogunk helyébe az osztrák jognak, a római jog ez ügyetlen másolatának, örökösödési rendszerét akarják tenni.

Ez áramlatok ellenébe állt a magyar felsőház a nemzetnek általános örömeire és az uralkodó korcs áramlatok képviselőinek mérhetetlen dühére. A magyar felsőház és az alsóház jobb elemeinek szövetkezésébe helyezük reményünket, hogy, szebb jövő fogja a sivár jelent felváltani.

Angliában hasonló viszonyok vannak. Mióta a nagy Beaconsfield behunyta szemeit, az államhatalom telhetetlen demagógok zsákmánya lett. Anglia a demokracziának köszöni az ir kórságot, megalázását Egyiptomban és hatalma süllyedését.

De a demagógia még ennyi kárral nem elégszik meg, a választási rendszert kívánja megváltoztatni. Neki szükséges a csőceselék szavazatainak szaporítása, mert esupán a csőceselék szavazatai tarthatják fenn

A lordok azonban kimondták a nagy szót, hogy:

«Tovább nem!»

Emiatt az angol demagóg lapok époly éktelen lármával és tajtékzó dühhel rohanják meg a lordokat, mint a mi uralkodó demagógjaink a magyar főpapi és főuri rendet. És fenyegetőzteni is mernek, nem gondolva arra, hogy az ő lábaik alatt mennyire inog a talaj, hogy ők és az ő politikai irányuk mennyire lejártta magát és hogy most világszerte oly áramlatok törnek diadalra, melyek az ő bukásukat és nemesebbek uralmát hozzák magukkal.

A most még felszinen levő demokraczia erőlködése hatalma megtartására nem egyebek az alvóban levő mécs utolsó lobbanásainál.

K. P.

A római pápa helyzete.

A linzi püspök, Rüdiger főpásztori levele, első sorban a római pápa helyzetével és a péterfillérek szükségességével foglalkozik. Helyénvalónak találjuk e kitünő főpásztori levelet közölni t. olvasóközönségünkkel. A püspöki körlevél ekkép hangzik:

Krisztus sz. Pétert tette egyházának alapjává; neki mondá az evangelium szavai szerint: «Te vagy Péter — a kőszikla — s e kősziklára épitem anyaszentegyházamat s a pokol kapui nem fognak rajta erőt venni; neki adá házának, egyházának kulcsait: «Neked adom», mondá, a «mennyország kulcsait, amit megkötsz a földön, meg lesz kötve az égben és amit feloldasz a földön, föl lesz oldva mennyekben is», őt tette nyájának és juhainak pásztorává: «Legeltesd az én bárányaimat, legeltesd az én juhaimat», mondá neki kevéssel mennybemenetele előtt.

Hitigazság az, hogy Péter az Ur által főapostollá s az egész küzdő egyház erkölcsi fejévé tétetett, s a keresztény hívők ezt minden időben hitték is.

Szent Péter hosszu időn át, a traditio szerint 25 évig, székelte Rómában s ott is halt meg.

A mostani római püspök tehát nemcsak római püspök, de az egész egyház feje is, mert ő hivatalának egész terjedelmében szent Péter utóda, tehát az egész egyház fölötti legfőbb hatalomra, az u. n. primatusra (elsőségre) nézve is. Ez is hitigazság, és minden századon keresztül így tartották a hívők is. XIII. LEO római püspök és a katolikus egyház feje mind az öt világrészben. Aki a mostani római pápa ezen legfőbb hatalmában nem hisz, nem keresztény katolikus, mint katechismusunk is tanítja. A kath. egyház az összes hívő keresztények erkölcsi társulata egy erkölcsi fő, a római pápa alatt.

A Gondviselés úgy intézkedett, hogy Péter utódai világi fejedelmi hatalmat is nyerjenek. A világi hatalom Róma és Olaszország több tartománya fölött az egyházvilág kormányzatához nem föltétlenül szükséges, valamint Péter nem volt király, úgy szorosán véve, az egyház kormányzatához sem szükséges, hogy Péter utódja király legyen. Azonban az egyházkormányzatra üdvös és pedig a legfőbb fokban üdvös a fejedelmi hatalom, az egyházállam a pápa számára. A pápának, hogy hivatalá-

ban szabadon működhessék, szükséges, hogy világi tekintetben se függjön másoktól. Az egyházállam arra is való, hogy nyujtsa azon pénz egy részét, a melyre neki az egyház kormányzásához szüksége van. — Azonban hihetetlen dolog történt, a szent atya ezen állama 1859 óta az olasz forradalmak által folyton zaklattatott, s 1870 szeptember 20-án e forradalom betetőzte rablását Róma városának elfoglalása által. Az egyházállam a legrégebb s legjogosabb állam volt Európában, azonfelül kihatásában a legüdvösebb minden államok között, és ami időnkben lehetséges vala azzal így elbánni, s 14 év óta még nem volt lehető e megrablott állapotot az egyik oldalon és a bitorlást a másik oldalon jogosan megszüntetni. Ha valaki azon pontra jutott, hogy korunk felett kétkedni kezd, erre aligha lehet alaposabb oka, mint az egyházállam ezen sorsa. Az egyednek minő joga, vagy melyik fejedelmi trón állhat még bizton, ha Péter trónjával ekképen lehet elbánni!

Legtöbb oka van e sors bekövetkezhetésétől félni az osztrák hazafiaknak. Ausztriának a Reichsrath-hoz tartozó püspökei 1861. évi május 6-áról keltezve ezt mondták a császár ő felségének: «Régóta van egy párt, mely hirdeti: «Mivel Európa az ész és szabadság törvényei szerint rendezhető, Ausztriának és az egyházállamnak meg kell semmisülnie.» Ausztriának és az egyházállamnak közös ellenségek van, mint minden időben, de ezen fontos nyilatkozat óta is a történelem tanítja. Mily erélylyel fog tehát Ausztria megsemmisítésén is dolgozni azon párt, mely az egyházállam fölött oly győzelmet ünnepelt!

De azt is mondják a püspökök ugyanazon föliratban: «Az Ur előbb vagy utóbb segélyünkre fog jöni.» Nincsen hitbizonyosságunk, hogy az egyházállam ismét elő fog állani, de van bizonyosságunk, mely az isteni világkormányzatban gyökerezik; a püspökök mondják: «A Szentszék ügye az egyház, a népjog és az európai egyensúly ügye, mely az alaptörvény erejénél fogva, melyet az olasz forradalom által megsértetett, az összes harcába az összes ellen fog átmenni.»

Az Ur segíteni fog; még eddig nem segített. A szent atya még mindig ki van rabolva és szegény. Nem akarom említeni, hogy ő, mint maga is nevezi magát, fogoly is, minthogy méltóságának, biztonságának, sőt életének és nyilvános nyugalmanak veszélyeztetése nélkül érvényt nem szerezhet, lábát a Vatikán trónján kívül le nem teheti; ő fogoly azon módon, hogy már régóta foglalkozik azon kérdéssel, vajjon szükséges szabadságának megszerzése végett, ne keressen-e Rómán kívül biztos tartózkodási helyet magának. Főpásztori levelének azonban nem célja tovább beszélni az ő fogságáról, hanem rámutatni az ő szegénységére. Saját személyére kevésre, igen kevésre van szüksége a pápának, de annál többre, hogy Isten egyházát napkelettől napnyugatig kormányozhassa. Ez mindenki előtt oly világos, hogy erről tovább egy szót sem kell vesztegetnem. De honnan vegye a szükségeseket, midőn a győztes párt részéről az egyházállam jogtalan elfoglalása által jövedelmei annyira megcsökkentettek, és az ez által ajánlott kárpótlást el nem fogadhatja, mert ez által a szentségtörő erőszakoskodást hagyná jóvá, mialatt az egyházállamra folytonosan igényt tart, mert tartania kell?

A pápa a szükségletéhez hiányzókat csak a péterfillérből fődözheti, a hívók azon pénzáldozatából, mely lábaihoz tétetik.

A hívók ily pénzáldozatokat már előbb is, midőn az egyházi viszonyok kevésbé voltak ily szerencsétlenek,

raktak a szent atya lábaihoz; igen, az összegyház kormányzata a legnagyobb és legfönségesebb dolog, ami a világon emberi kezekre bízott, és az ily áldozat nem más, mint megvalósítása a kérésnek, amelyet a miatyánkban kimondunk: «Jőjjön el a te országod!»

Ily pénzáldozatok azonban, tekintve az elnyomatásokat, melyeket napjainkban Péternek széke szenved, napjainkban különösen gyakoriakká lettek s péterfillér neve alatt adatnak, mert azokkal a római pápában szent Pétert, az első papát tisztelik.

A péterfillér a linczi egyházmegyében már az 1859. év óta gyűjtetik és pedig gazdag mértékben; ennek állithatása egyike legnagyobb vigasztalásaimnak, és én meg vagyok győződve, hogy az áldás, melyet Péter utódja ezért az egyházmegyére oly sokszor adott, üdvötkre fog szolgálni.

Hogy ne adnánk mi is örömet Péterfillért? A római pápa a mi atyánk, amint őt közönségesen szentatyának is nevezzük; neki ezen czimre több joga van, mint egy természeti atyának, több mint egy püspöknek vagy egy lelkésznek; általa egyesülünk Jézus Krisztusban, általa és benne vagyunk gyermekei az egyháznak, mely az egyedüli igaz és üdvözítő egyház, azon egyház, amelyben mi az Isten gyermekiségéhez emeltettünk, azon egyház, mely az égben levő győzelmes egyháznak előcsarnoka. A gyermekeknek pedig, mint a katechismus többek közt tanítja, szintén kötelességök, hogy a szülőknek testi szükségükben segélyekre legyenek. Amit szent Pál az apostolok nevében mond: «Midőn mi a szellemet is gondozzuk, nem nagyobb ez valamivel, mint midőn testeiteket tápláljuk?» — ebből világos, hogy így főleg az apostolok fejedelme szent Péter beszélhet, és pedig áll ez nemcsak saját személyére, de minden utódára vonatkozólag.

A keresztény hívők e péterfillért napjainkban annál készségesebben nyujtják, mivel tudják, hogy Franciaország, mely egyébként a Szentszékért sokat tett, az ott uralkodó szerencsétlen politikai állapotok folytán azon rettenetes művön dolgozik, hogy az államot istennélkülivé s főleg az iskolát vallástalanná tegye, és hogy az évek bizonyos sora óta a belga királyság is hasonló sorsra volt ítélve. Katholikus választók a birodalmi képviselőben néhány hét előtt véget vetettek e nyomornak Belgiumban, míg Franciaország még mindig nyög az alatt. E két országnak ilyen állapot miatt a Szentszék általma természetesen már régóta nem lehetett oly sikeres, mint azelőtt, és Belgiumban még hosszú időn át nem is lehet, miután az ország a liberálisok rossz kormányzata által nagy mértékben ki lett merítve.

Ki adta tulajdonképen az első péterfillért? Maga az Ur Krisztus. Egyszer a templom-adószedői léptek Péterhez s mondták neki; «Mestered nem fizeti meg a két drachmát?» Ő felelé: «Igen». Amint azonban hazaérkezett, eléje jött Jézus és mondá: «Mit gondolsz, Simon, kitől szedik a föld királyai az adót vagy fejpénzt? a benszülöttektől vagy idegenektől?» És ő felelé: «Az idegenektől». Ekkor mondá neki Jézus: «Tehát a benszülöttek szabadok. Hogy azonban ne haragitsuk meg őket, menj el a tengerhez, vedd ki a hálót s fogd a halat, mely először jó ki, s ha száját fölnyitod, egy statert fogsz ott találni; vedd azt és add oda értem és érted». Ez volt az első péterfillér, Krisztus adta azt; tehát igen keresztény dolog péterfillért adni.

Dvorzsák János.

Politikai hírek.

Hazánk. Benne vagyunk a saison morteban. A politika egén egy felhőske sem mutatkozik. Az a kis háborusdi, mit hajórajunk Pólában eljátszott a legnagyobb eseménye a hétnek itthon. Az az, hogy történt biz itthon más is, ami elég nagy politikai esemény lehetett volna, ha akad aki komolyan veszi. *Nikita* ur ugyanis fenyegetődött. Egy csetinyei levél szerint ugyanis az a feszültség, mely a montenegrói fejedelem és a csetinyei osztrák-magyar diplomáciai képviselő között beállott, mert a fejedelem Montenegró határán nem akarja megengedni a közös kormány által tervezett huszonhét erődítést, egyre élesebbé válik. A fejedelem valamennyi nagyhatalom képviselőjének jegyzéket adott át, melyben a berlini szerződés alapján tiltakozik az ellen, hogy Montenegró határán erődítések emeltessenek, melyek Montenegró ellen vannak intézve. Ezzel kapcsolatban a fejedelem felhívja a nagyhatalmakat, hogy *kényszerítsék Ausztria-Magyarországot* arra, hogy a megkezdett erődítési munkálatokat hagyja félbe és tartsa tiszteletben a nemzetközi szerződéseket. E jegyzékben továbbá tiltakozik a fejedelem az ellen is, hogy Ausztria-Magyarország *csapatösszpontosításokat* eszközöl a határon és hogy a katonák a menekülőket üldözve átlépik Montenegró határát. Montenegró egy diplomáciai bizottság kinevezését kéri, mely a helyszínén vizsgálja meg az erődítések természetét és intézkedjék azok lerontása iránt. Mondják, hogy Montenegrót ezen lépésre az angol kormány ösztönözte, mely a bosnyák kérdést egy nemzetközi kongresszus által akarja megoldatni. Milinkovics, az osztrák-magyar meghatalmazott, Bécsből Csetinyébe érkezvén, két órai kihallgatáson volt a fejedelemnél és egy jegyzéket nyújtott át, melyben Montenegró arra szólíttatik fel, hogy kordont vonjon határain, nehogy az osztrák-magyar csapatok a felkelők által folyton háborgattassanak. Montenegró e felhívást teljesíthetlenné nyilvánította és tagadta, hogy a felkelők Montenegróból lépnének az okkupált területre.

Azóta megczáfolták ugyan ezeket a híreket, de a Boszniából folyton érkező zavargási hírek azt beszélnek, hogy a haraszt nem zörög hiába.

Anglia. Az angol felsőház elvetette a *választási reformról* szóló kormány-javaslatot. A liberálisok emiatt nagyon el vannak keseredve. Sajtójuk nagy része dühöng a felsőház ellen, hogy oly semmis ürügyek miatt elvetette a választási reformbillt. Legujabb hírek szerint még sem lehetetlen, hogy kiegyezés jő létre. Wemyss lord ugyanis a felsőház e hó 14-iki ülésén határozati javaslatot terjeszté be, mely kimondja, hogy a választási reformról szóló törvényjavaslat tárgyalása a felsőházban folytatásuk, hogy annak elfogadása még a mostani ülés alatt lehetővé tétessék; továbbá, hogy felirat intéztesse a királynőhöz, melyben megkerestetnék, hogy október hóra hívja össze a parlamentet a választási testületek újjászervezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása céljából, melyet a kormány a választási reformról szóló törvényjavaslat szentesítése után ígért beterjeszteni. A radikálisok mitsem akarnak tudni a kiegyezésről; ellenben a kormány és mérsékelt konzervatívok elfogadnák azt.

A konferenciára vonatkozólag igen jellemző levelet olvasunk a Temps londoni levelezőjétől: A helyzet — ugymond — tisztulni kezd. Egyre világosabbá lesz az az eszme, hogy az Egyiptomban uralkodó rendetlenség és anarchia mellett a pénzügyek végleges újjászervezése s minden, a mi ezzel kapcsolatban van, teljes lehetetlen-

ség. Valószínűnek tartják, hogy a pénzügyi bizottság az angol javaslatban bemutatott normális költségvetés helyett egy rendkívüli költségvetést fog összeállítani, mely a jelenlegi, égető szükségletnek felel meg. Ennek alapján fogja aztán a konferencia a normális költségvetést szabályozni. Ily módon elejét veheti a főveszélynek, Egyiptom pénzügyi tönkjének. De úgy hiszik, hogy ez egyúttal alkalmat fog szolgáltatni Egyiptom politikai helyzetének megbeszélésére is. A főrendiház magaviselete, midőn a reformbillt elvetette, Gladstone állását a liberálisok előtt tetemesen megerősítette amért Gladstone képzeli, hogy most valószínűleg ura a helyzetnek és sokkal inkább képes lesz, mint eddig, az egyiptomi politikában engedményeket tenni Európa érdekeinek — oly engedményeket, melyekbe még a múlt hónapban csak a kabinet fennállásának kockáztatásával egyeztetett volna bele. Egészen véve ma már remélhető, hogy a konferenciának sikere lesz, habár a London és Páris közt folyt eszmecsereket egyáltalában nem lett gyakorlati eredményök.

Franciaország. A francia-kinai viszályhoz legujabban a következőt jelentik: Ténynek bizonyul most már, hogy a Tonkingban levő kinai hadparancsnokok előtt ismeretlen volt az a körülmény, hogy június 26-ára Langszont ki kell üríteniök, s hogy ennél fogva ama francia hadoszlop parancsnokától, mely Langszont megszállani akarta, hat napi időt kértek arra, hogy közelebbi tudomást szerezzenek. Az utóbbi azonban a kért határidőt nem adta meg. Li-Hong-Csáng nem értesítette a Tonkingban levő tábornokokat a Fourniervel kötött második egyezményről, mely szerint a kinai csapatoknak június 26-ikára az összes tonkingi erődökből ki kellett vonulniök. — A *kinai kormány*, úgy látszik, hamar megbánta Franciaországgal szemben tanúsított kihívó viselkedését. Li-Fong-Pao kinai nagykövet, hir szerint, felajánlotta Ferry miniszterelnöknek, hogy a kinai csapatokat haladéktalanul visszavonják. Franciaország jogát elégtétel követelésére a kinai kormány elismeri, úgy mond Li-Fong-Pao, de az elégtétel nemét és nagyságát közös tárgyalások útján ohajtaná megállapítani. A francia kormány azonban nem hajlandó alkudozni. Előkészületeket tesz, hogy a kitűzött határidő lejártával döntő csapást mérhessen Kínára.

A *képviselő kamara* szombati ülésében Revillon és Laguerre indítványt nyújtottak be a politikai vétségek miatt elítéltek általános megkegyelmezése iránt. Waldeck-Rousseau kijelenté, hogy lázadás, rablás, gyújtogatás és gyilkosság miatt elítélteknek nem lehet megkegyelmezni, mert ezek nem politikai vétségek. A kormány hajlandó elnézést gyakorolni a félrevezetettek, de nem az anarchisták vezetői iránt. A megkegyelmezési indítvány 283 szavazattal 123 ellen elvettett. A kamara ezután a kolera által sújtott városok részére kért két millió franknyi és a járvány által netalán okozandó kiadásokra kért 500,000 franknyi hitelt megszavazta. Clovis Hugues, Marseille képviselője kijelenté, hogy tulzottak azon hírek, melyek a Marseilleben föllépett járványra vonatkozólag keringenek. A hírlapok közleményei valószínűleg panikot idéztek elő. A kolera enyhe jellegű és csak mértékletlenül élő egyéneknél lép föl. Grévy elnök már aláírta a kegyelmi rendeletet, mely szerint a politikai vétségek és büntettek miatt elítéltek büntetése leszállíttatik. Kivételnek azonban a megkegyelmezés alól: Michel Lujza, Krapotkin herczeg és Gauthier.

Európaszerte visszatetszést szült, hogy a francia kormánynak nem volt kellő erélye a július 14-iki ünnepélyt

betiltani, holott ezt a mindinkább terjedő kolera szempontjából be kellett volna tiltania.

Németország. Dr. Nachtigal, német főkonzul, aki tudvalevőleg egy német hadihajón járja be Afrika nyugati partvidékét már legközelebb megérkezik a Congó torkolatához s beható jelentéseket fog küldeni a német külügyi hivatalnak az ottani viszonyok felől. A külügyi hivatal kiváló figyelemmel kíséri a Congó mellékén történő eseményeket s már meg is tette a kezdeményezést konferencia egybehívására, melyen a Congó-kérdés volna az összes európai érdekeknek kedvező módon megoldandó.

Spanyolország. Mig Európa majd minden parlamentje szétoszlott nyári pihenőre, a spanyol képviselők épen most, a kánikulai melegben, vivják legerősebb harczaikat. Castellarnak, a lángeszű republikánusnak egy beszédjéről kell megemlékeznünk, melyet kedden tartott. Castellar a jelenkor egyik legzseniálisabb írója és államférfia s így minden tette és szava figyelmet érdemel. Castellar említett beszédében szemére lobbantotta a kormánynak s a többségnek provokáló magatartását. «Ha monarchista lennék, mondá egyebek közt, védeném az alkotmányos monarchiát, az egyház kiváltságait s a kultusz-budgetet; de biztosítanám a függetlenségét is. Proklamálnám az uralkodó semlegességét, eredményét a semlegességnek, melyet minden politikai párttal szemben kötelességévé tesz az alkotmány. S megkövetelném kivétel nélkül minden polgártól a törvény tiszteletét.» Birálat alá vonta ezután Castellar a miniszterium eljárását, különösen a legutóbbi választások alatt. Azt mondá, hogy a progresszisták 1868-ban sokkal kevésbé súlyos indokokból keltek fel Izabella királyné ellen. Tarthatlannak jelenté ki továbbá azt az elméletet, a mely törvényesekre és törvénytelenekre osztja a pártokat. Biztosítani kell, így folytatá, az egyesülésnek s a gyűlésezésnek szabadságát. Szóla soha sem fog elismerni oly hatalmat, a mely katonai zendülésből támadt, mert az ily extra-legális hatalom nem egyeztethető össze a hadsereg, a szabadság s a haza fogalmával. Megtámadta végül a kath. uniót, mint a mely szerinte az inkvizíció visszaállítására törekszik, s felhívta a minisztereket, váljanak meg a hatalomtól vagy kövessenek más politikát.

Egyiptom. Kairóból jelenti a Reuter-ügynökségnek egy távirata, hogy Asszuánból odaérkezett jelentés szerint a dongolai mudir a máhdi által kinevezett emirnek kiáltatta ki magát és seregével Vádi-Halfa felé nyomult. A szudáni háborúra vonatkozólag a londoni «Daily-News» dongolai levelezőjétől a következő tudósítást veszi az e hó elején Debbah (Dongolatól délre a Niluson) mellett folyt harcokról: Debbah közelében két csata volt. A lázadóknak 13,000 fegyveres harcosuk volt 500 basibozukkal szemben, a kik Debbahban elsánczolták magokat. A harcz hajnali 3 órakor kezdődött s esti 8 óráig tartott. A lázadók visszaverettek. Midőn a csatátért megvizsgáltuk, 3500 halottat találtunk. A katonák nem szenvedtek veszteséget. Az egész angol egyiptomi haderő Felső-Egyiptomban az Asszuánba vonuló Sussex-ezreddel együtt 4700 emberből áll, 1 teve-üteggel, 6 mitrailleurzel s tiz 3 centiméteres Krupp-ágyúval.

Bulgária. Sándor, bulgár fejedelem f. hó 9-én trónbeszéddel megnyitotta a nemzetgyűlést. A trónbeszéd kijelenti, hogy a nemzetgyűlés rendkívüli összehívásának célja az ujonnan választott képviselők igazolása, továbbá az, hogy a kormány megtudja a nemzet akaratát az országos ügyek elintézésében követendő irányra nézve, tekintettel azon törvényjavaslatokra, melyek okvetlen szükségeseknek ismertetvén el, a nemzetgyűlés elé ren-

des ülészak alkalmával fognak terjesztetni. A fejedelem meg van győződve, hogy a képviselők, az ország jólétét őszintén óhajtva, küldetésüket hazafiasan fogják teljesíteni és bizonyítékát fogják adni annak, hogy Bulgáriában alkotmányos kormány állhat fönn s a rend és az ország békés fejlődése biztos alapot nyerhet.

Szerbia. Milán szerb királyt Ferencz József ő felsége, mint a belgrádi hivatalos lap közli, meghívta, hogy a hadgyakorlatokra jöjjön el. A szerb király köszönettel fogadta a meghívást. A félhivatalos Videlo pedig azt közli, hogy a belgrádi román követ tudatta Milán királlyal és a külügyminiszterrel, hogy a román király augusztus hó közepe táján látogatást szándékszik tenni a szerb királyi családnál. Belgrádban. E hír Belgrádban általános meglepedést keltett.

Amerika. Chicagoból jelenti ma egy táviratunk, hogy a demokrata párt elnök-jelölő bizottságának másodszori szavazása alkalmával Cleveland jelöltetett ki az elnöki állásra. Az első izben megejtett névszerinti szavazásnál a szükséges 547 szavazat közül 475 szavazat jutott Clevelandnak, de még mielőtt a szavazatok számát hivatalosan megállapíthatták volna, sok képviselő, kik előbb más jelöltre szavaztak, most Cleveland mellé sorakozott. Ennélfogva ez 683 szavazattal jelöltetett ki az elnöki székre. Bayard 81, Hendricks 5. Thurman 3, Macdvnd 2 és Randall 2 szavazatot kapott. Alelnök-jelöltté Hendricks választott meg.

SZÉPIRODALOM.

A legujabb kánonok.

Lekötelező őszinteséggel tárta fel a «Budapesti Szemle» legujabb száma a mögötte álló írók esztetikai látkörét és szempontjait egy birálatban.

Maga Pálffy regénye nem érdekel minket, nem áll oly színvonalon, hogy vele foglalkozhatnánk, Jókai regényeit sincs most semmi különös okunk megbeszélni, hanem elősoroljuk a párhuzamos birálatban kifejtett elveket:

1. Ragyogó képzelem, mélység, alkotó erő mind olyasmik, amiket a költők élvezeténél nélkülözni lehet, tehát fölöslegesek.

2. A költőnek nyers valóságot kell adni.

3. Ennélfogva a költőnek a hétköznapiassághoz kell simulni világnézetében, előadási modorában.

4. A költőnek kibékülni kell a világ összes visszásságaival, fájdalomával, igaztalanságaival, mert a világon mindenért kárpótól a *köztisztesség érzete*.

Főleg e négy kánonban foglalható össze a «Budapesti Szemle» esztetikai bölcsesége, mely csalhatatlanságot arrogál.

És a «Budapesti Szemle» mégis azzal a követelménnyel lép fel, hogy komolyan vegyék.

Ily komikus cinizmussal még nem mert soha és sehol a külső viszonyok folytán befolyásra vergődött szellemi tehetetlenség neki rontani a művészet megállapított örök törvényeinek.

Ehhez az esztetikához csak egy hasonló valami képzelhető: a Falstaff etikája.

Annyi azonban áll, hogy csak is ez esztetika alapján tarthatják a «Budapesti Szemle» hangadói saját műveiket becseseknek.

Mert ez elvek szerint az utolsók az elsők és az elsők az utolsók.

D. F. K.

A p a i ö r ö k s é g.

— Elbeszélés. —

(8. folytatás.)

IRTA: REVICZKY GYULA.

Különösen az az önzetlenség vesztegette meg Tibort, melyet Dolóresz szerelmében tanusított. Nem csikart ki tőle sem ígéreteket, sem anyagi haszonra nem számított. Ugy látszott, hogy minden hátsó gondolat és érdek nélkül engedte át magát szive vonzalmának. Nem törődött vele, ha csufságokat beszéltek róla, megadással tűrte Tibor szeszélyeit és bántalmazásait s boldog volt, ha egyedül lehetett vele kis szobájában.

Tibor mindazáltal többet költött, mint a mennyire szerény fizetéséből telt. Valahányszor Dolóresznek éji szolgálata volt, vele virasztott a kávéházban, a mi természetesen alkalmat szolgáltatott a költekezésre; ha rossz idő volt, kocsin vitte haza s nem egyszer pusztá hiúságból, hogy az urat adja előtte, oly dolgokra dobott ki pénzt, a minőkre máskor még az ő pazarló természete sem áhitozott. A vége az lett, hogy adósságokba merült. Ehez járult, hogy főlebbvalói már torkig voltak hanyagságával s végre is kényszerítve érezték magukat kitenni a szürét, a mit Tibor röstelt ugyan, de a dolgon már nem lehetett változtatni.

Nagybátyjától kapott atyai tanácsokkal telt levelet, melyben jóakarattal figyelmeztette, vegye már egyszer komolyan az életet, mert így okvetlenül el fog zülleni. Tibor szokott érzékenykedésével válaszolt, a mi Sármezeynek egy újabb, még komolyabb hangu levelét vont maga után. Tibor nem válaszolt rá s lassankint egészen megszakadt az érintkezés közte és nagybátyja közt.

Kölcsönös hallgatag neheztelés támadt köztük; nem tudtak, nem hallottak egymásról semmit. Még kellemetlenebbül érintette Tibort Tódor barátjának levele, melyben szívére kötötte, hogy legalább óráját — mely emlék apjától — váltsa ki; a többi tárgyra, ha lejáratuk meg van hosszabbítva, szívesen vár még.

Hiszen ha lett volna meghosszabbítva! Csakhogy nem volt; a zálogcédula lejártakor Tibor épen nem örvendett olyan helyzetnek, hogy annyi kölcsön után járó kamatokat fizethetett volna s így a gyűrűk s az óra lánczosul szépen odavesztek. Tódor látván, hogy levelére nem kap választ, küldött annyi pénzt, a mennyin az órát ki lehetett volna váltani; de Tibor, kinek most egyéb kellett a bankók, a küldeményt különös habozás nélkül a saját ezéljaira fordította.

Szerencséje volt, hogy az ifjúkori barátság, mint a pézsmailat, ha egyszer bevette magát a szivbe, onnan nem egyhamar törölhető ki. Tódor kitalálta, mi történt az ő ékszereivel, de mentő okokat keresett Tibor számára és egy szóval sem adta tudtára neheztelését. Megelégedett annyival, hogy többé nem irt neki, a minek különben Tibor örült legjobban; legalább nem kellett hazugságokkal vagy lealázó önbeismeréssel mentegődznie.

E közben tovább tartott viszonya Dolóresszel, a ki, bár tudta, hogy Tibor most megint oly elhagyatva áll, mint az ujj, mégis a régi türelemmel és gyöngédséggel csüngött rajta. Tibor azonban idővel szemlátomást megváltozott. Mogorva, magabazárkózott lett és kerülte kasszirnőjét. A kávéházban hetekig nem mutatkozott s ha Dolóresz meglátogatta, kurtán bánt vele, s mindenkép értésére adta, hogy terhére van. Megint a koplalás és nélkülözések napjait élte s nem volt kedve hervadt ajkak csókjait élvezni.

Egy nap — épen karácson este volt — zárva találta szobaaajtáját s midőn a háziaktól kérte a kulcsot, ezek azt felelték, hogy olyan nincs. Mig nem fizeti ki tartozását, nem is eresztik be.

Tibort csaknem megütötte a guta. Tudta, hogy most nem küld neki senki becsapható órát és lánczot s nem veszi magához semmiféle aranyos kedvü fiatal özvegy. Ama kénytelenség előtt állt, hogy karácson szent estéjét hajléktalanul, éjjeli kávéházakban, lebujokban töltsse.

A kis kocsmában, a melybe betért vacsorálni, szokatlan csend uralkodott. Meglátszott, hogy a mai estét a ki csak teheti, családi körben vagy jó ismerősöknél tölti. Ezen az estén örömben részesülnek még az árvák is, s az árvák árvája, a kinek ma sem okoz senki és semmi örömet. Ilyen árvának érezte magát Tibor. Félénken és lesütött szemekkel szopogatta borát, mintha attól tartott volna, hogy képéről leolvassák hajléktalanságát. A kik családi élet nélkül, magukra hagyva nőttek fel, lélekben hamar megöregszenek s vagy képmutatókká vagy félénkekké válnak. Vagy keresztülhazudják magukat a világon, vagy csiga módjára összehúzódnak a legkisebb bárátságtalan érintésre.

Tibor ez utóbbiakhoz tartozott. Minthogy álezáskodni nem tudott, mindjárt zavarba jött s minden mozdulata elárulta, mi okozza zavarát.

Most is úgy rémlett neki, mintha ujjal mutatnának rá az emberek: Ni, ennek nincs egy párnája sem, a melyre fejét lehajtsa!

Lehet, ha valaki jól megfigyeli Tibort, csakugyan ilyet gondol, oly szárnyszegetten, meglapulva ült asztalánál. Huzta-halasztotta a fizetést, hogy mentül később kelljen a kávéházba indulnia s csak akkor kelt föl végre, mikor a kocsmáros figyelmeztette, hogy be akarja zárni üzletét.

Most azon tanakodott Tibor, hol töltsse az éj hátralevő részét. Ujjába esett az a kávéház is, melyben Dolóresz ganimédeskedett, de oda most apja minden elpazarolt birtokáért se ment volna be. Gépiesen, tompa érzéketlenséggel a király-uteza felé irányozta lépteit s ott a legzajosabb, legrondább bünbarlangot szemelte ki éji tanyául.

Leült az aránylag legcsöndesebb zugba, rendelt valamit, és ujságot kezdett olvasni. A füllesztő meleg levegőben, a kábitó zshivajban azonban csakhamar annyira elálmosodott, hogy az ujságot maga elé tartva, kezdett bóbiskálni. Legelőször a pirosított képü dámák vették észre ily állapotban s nevetve ficskázgatták az ujságot, mellyel Tibor képét eltakarta. Ez úgy tett, mintha semmit se venne észre, fölegyenesedett székében s rendületlen komolysággal tovább olvasta a hirlapot. De mentül jobban erőltette szemeit az olvasásra, ezek annál konokabban tagadták meg neki a szolgálatot. Nehány percz mulva már megint szaporán bölintgatott a fejével. Egy kávéházi hölgy — talán a legcsunyább az egész helyiségben — közeledett hozzá, hátrasimitotta lelóggó haját s az e fajta nőknél nem ritka részvétellel szólalt meg:

— Szegény kicsikém! Ha nincs lakása, jöjjön hozzám aludni.

Tibor dörmögött valamit, hogy dehogy nincs, hanem korán reggel el akar utazni a vasuton s ha most lefekszik, átalussza az indulás idejét; aztán megint az ujságlapra függesztette szemeit; de a tánczoló betükből hasztalan iparkodott értelmes mondatot összeállítani. Végre is győzött rajta az álom, félredobta az ujságot, fejét lehajtotta a márványasztalon nyugvó két karjára s csak-

hamar oly jóízűen kezdett szunyókálni, mintha selyem párnákon aludnék.

Rövid idő múlva arra ijedt fel, hogy valaki az öklével iszonyuat ütött a márványasztalra s erősen megrázta az egyik kezét, egyuttal rekedt és kellemetlen hangon kiabálta:

— Szé, voln szé zi hir auszsláfn? Téz iz ka gósztház. Klaj lasz i ina aretirn!

A fizetőpinczér eme fenyegetésére nem volt kádenczia. Tibor annyira megrémült az arretálás gondolatára, hogy egyszeriben kiment a szeméből minden álom s a legkifogástalanabb éberséggel várta be a reggelt, a mikor egy más kávéházba indult reggelizni, utközben cinikusan dudolva:

Jaj istenem, beh röstellem,
Hogy reggel kell hazamennem.

Csaknem délig elült kávéja mellett, részint a fris lapokat olvasva, részint a tekézőket nézve, részint kétségbeesett gondolatokat kergetve. Egy ideig úgy érezte, hogy véget kell vetnie ennek a nyomorult, hiába való életnek; ennek a lehetetlenségét azonban belátta, midőn arra gondolt, hogy pisztolyra való pénze sincs.

Habozva, céltalanul lépett ki az utcára. Csikorgó hideg volt s az éji havazás nyomai még ott fehérlettek a kövezeten. Csak legalább nyár volna, most kimehetne a városligetbe, leheveredhetnék a zöld fübe s aludhatnék kedve szerint. De mit csináljon most, ebben a hidegben, midőn még az utcán se lehet sokáig járni? Van még egy pár ismerőse, a kiket fölkereshetne, de röstelli. Ha valaki magától, önkényt felajánlaná szivességét, nem utasítaná vissza; de ő bizony nem alázza meg magát.

Ily érzelmek közt ácsorgott Tibor a váczi-utcán. Czipőjén meglátszott, hogy reggel senki se tisztította, nadrágja csatakos, haja fésületlen volt, arczbőrén a virasztás folytán kitágultak a pórusok és kezei úgy néztek ki, mintha egy hétig nem mosta volna. A boltokban, melyek e legnagyobb ünnepen is nyitva voltak, (mert az üzlet az első) szokatlan élénkség uralkodott. A kinek csak volt valakije — és zsebében valamije — karácsoni ajándékot vásárolt. Egy titkos hang zugolódní kezdett Tibor bensejében, hogy a kereszténység legigazabb ünnepe, a karácson is a gazdagoknak hoz legtöbb örömet s a szegény legfölebb alamizsnát kaphat.

Egyszerre, mintha minden tagja megmerevedett volna, mozdulatlanul állt meg egy helyben. Egy játékkereskedés előtt meglátott egy szöke fürtü kis lánykát, egy elhízott asszonyt és egy veres orru férfiut. Épen a boltból léptek ki s a kövér asszony csomagot vitt a kezében. Tibornak az volt az első gondolatja, hogy utánuk megy s megszólítja őket; hiszen az a kövér asszony mostoha anyja volt valamikor, az a szöke kis jószág az ő nevét viseli s a keresztlevele azt mondja, hogy a huga; az a veres orru uri ember pedig szintén régi ösmerője: Prebenyák Mihály, atyjának egykori orvosa. Ha hozzájuk csatlakozik, oly hosszú távollét után bizonyosan szívesen látják s meghívják magukhoz. Ugy van, megszólítja őket! Prebenyákné előtt nincs mit szégyenkeznie.

Tibor átesapott az utca másik oldalára és egy ideig lassu léptekkel követte Prebenyáékát.

Erősen tusakodott magával, végrehajtsa-e szándékát vagy sem. Sulyos ellenindokok merültek föl lelkében. Eszébe jutott, hogy mostohája mindig rossz szelleme volt; hogy a nevét sem ejtheti ki a nélkül, hogy ne szégyelje magát s hogy évek óta nem találkozáván vele, különben is egészen idegenekké lettek egymásnak. A hiuság is azt tanácsolta neki, ne szólítsa meg azt a sziv-

telen nőt, a ki bizonyára titkos megeledeéssel fogja látni tisztítatlan czipőjét, gyürött kalapját, álmos szemeit. Ez a gondolat végre mindent legyőzött. Tibor megállt s várt, míg a nagy Kristóf előtt Prebenyáék letértek a váczi-utcáról. Aztán sarkon fordulva visszafelé indult.

Ugyanebben a pillanatban majdnem összeakadt egy fiatal emberrel, a kit még a Sármezeyéknél töltött korból jól ismert. Pisrek Györgynek a fia, Lajos volt, a ki a fővárosban jogot tanult. Ő állította meg Tibort azzal a konvencionális megszólítással: hogy vagy?

— A mint láthatod, felelt Tibor.

És Lajos eleget látott. Nem azért volt jogász, hogy ne találjon ki bizonyos helyzeteket, minőkről a telt hasu filiszterek bölcselme álmodni se képes. Megkérte, ha nincs különös dolga, jöjjön vele. Otthonról kapott sonkát, kalácsot, pogácsát; legalább lesz valaki, a ki segítségére lesz e holmi elfogyasztásában. Tibor nem várt, hogy Lajos ismételje meghívását, hanem szokatlan buzgalommal a karjába csimpszkodott és fölhevült képzelettel, izgatott aggyal lépegetett oldalán. Már nemcsak a «szenvedés hiánya» tetszett neki boldogságnak, hanem azon is tudott örülni, ha sok baja közül egy mult el tőle, ha csak egy pár órára is. Most ugyan az álmoság volt legfőbb baja, de reménykedett, ha egyszer Lajosnál lesz és jóllakik sonkával, pogácsával, talán csak fog találni egy kanapét, vagy karszéket is, a hol Lajos engedelmeivel majd kialudhatja magát. Falatozás közben elmondott egyet-mást szomorú sorsáról. Nem mert ugyan mindent nyíltan bevallani, de Lajos azért eleget értett beszédéből s ő maga csikarta ki Tiborból a vallomást, hogy nincs lakása.

A lágyszivü jogászt megindította barátjának helyzete s nyájasan meghívta, aludjék addig nála, míg a sorsa jobbra fordul. Egy párnát, takarót majd csak kerít és a pamlagon nyugodtan alhatik akármeddig. Tibor mohón kapott a meghíváson s nyomban le is vágta magát a diványra és aludt estig, a mikor újra jóllakott sonkával és pogácsával. Lajos estére meg volt hiva egy ismerős családhoz; ezért egyedül hagyta Tibort, a mit ez azonban nem igen bánt. Jóllakott és alhatott: mi más kellett neki mostan! Csaknem azt lehetett mondani, hogy jól érezte magát. Másnap tiszta fehérneműt is kölcsönzött neki Lajos s teljesen rendelkezésére bizta a hazuról kapott enni valót. Így élt nála Tibor egy hétnél tovább. A pamlagon aludt, a sonkát pusztította, Lajos ingeit viselte. Egészen beleélte magát ebbe a helyzetbe s mindenben a pillanat embere lévén, nem tünődött rajta, mi lesz vele holnap. Ezzel ő nem gondolt.

De bezzeg gondoltak mások! Egy reggel még a kanapén nyujtózkodott, midőn Lajos szobaasszonya, egy süket vénasszony, nagy lármával rontott be a szobába s éles szemrehányásokat tett az urfinak, — Lajosnak — mit hoz ide mindenféle dib-dáb népséget. Ő ugyan nem engedi, hogy a diványját tönkre tegyék! Egy-két napig csak elnézte a dolgot; de örökké ez nem mehet így. Ha az urnak — Tibornak — az ő szobájában tetszik aludni, fizessen érte, vagy pedig hordja el az irháját s ne szemtelenkedjék többé ide.

Tibor arczára huzta a takarót s úgy tett, mintha még aludnék s nem hallott volna semmit. Lajos néhány csitító szót mondott a dühöngő szipirtynak, a ki végre azzal a fenyegetéssel hagyta el a szobát, hogy többé ne kapja itt ezt a csavargót, mert kidobja.

Ezt az esetet Lajos nem kevésbé röstelte mint Tibor. Bosszantotta, hogy ily kevés tekintélye van, (honnan is vegye egy szoba-ur!) mely most, miután a vén ba-

nya látta volt, milyen barátjai vannak, hihetőleg még jobban le fog szállni s titkos szemrehányásokat tett magának, minek nyitott Tibornak azilumot. Szándékos czélzással megkérdezte tőle, tud-e fizetni. Persze azt válaszolta, hogy nem.

— Akkor, fájdalom, ma este már nem jöhetsz el. Hiszen hallottad, mit mondott a vén boszorkány.

Tibor oly kétségbeesett arckifejezéssel fogadta e felmondást, hogy Lajos jónak látta hozzátenni:

— Ha csak nem találsz ki valami módot a vén banya kijátszására. Mert ha téged még egyszer itt talál, kitelik tőle, hogy botrányt csinál.

Tibor nem sokáig törte a fejét. A megszorult emberek találékonysága megszállta őt is s megkönnyebbülten tudatta barátjával, hogy ne féljen semmit: tudja ő a dolgot úgy elintézni, hogy a mérges sárkány nem fog észrevenni semmit. Lajos fürkészte, hogyan akar ehhez hozzáfogni, de Tibor azt mondva, hogy az az ő dolga, ki nem elégítette kíváncsiságát. Elég, ha biztosítja, hogy sikerülni fog.

Mikor a két jóbarát este hazajött a vendéglőből, a hol Lajos vacsnozott, Tibor pedig a szállásadójánál meg-evett sonkát öblögette le egy kis rossz borral, mind a kettőn bizonyos félelem vett erőt. Lajos attól tartott, hogy barátja egyszerűen nyerni akart egy napot, és se-hogy se fogja a nála maradhatást kieszelni, Tibor viszont attól riadt vissza, a mit tenni készült; (hogyan fog Lajos rajta nevetni!) de belátta, hogy a maradásra ez az egyedüli mód.

A szobában erősen be volt fűtve. Tibor levetette czipőjét, téli kabátját, s a ruhaszekrényben helyezte el. Aztán egy párnát kért Lajostól s ruhástul, a hogy volt lefeküdt a pamlagra és a nagy ágyterítővel betakaródzott. Lajos most már biztosnak vélte, hogy Tibor csak időt akar nyerni s neheztelő hangon figyelmeztette, hogy ha reggel el akar menni, mielőtt a banya kijön a czipőért, s ha azt akarja, hogy meg ne lássa, nagyon korán kell ám fölkelnie.

— Mondtam már, hogy ez az én dolgom! — válaszolt Tibor némi felindulással — csak te aludjál nyugodtan.

Lajos eloltotta a lámpát s a két jóbarát, a szülei házból kiröppent, de azért onnan élő, tápláló melegét az idegenben is érző Pissek Lajos s kis- és nagyvámosi Fejérházy Tibor, a hajléktalan, bitang és csavargó árva, csakhamar az álom jótékony egyformaságát érezte. Tibort lefekvés előtti elhatározása már az első tejes koszik robogásakor fölverte álmából. Ekkor már hideg is volt a szobában s didergett. (Folyt. köv.)

S P O R T.

Az évad sportja.

Mi magyarok már természetünknel fogva vadászó népesség vagyunk s vérmérsékünk kizárja a halászat csendesebb, türelmesebb időzésével való foglalkozást. De azért minden sportnem között a halászat az, mely legnépszerűbb marad, már csak azért is, mivel legkönnyebb és a legkevesebb költségű jár. Eszközei a legegyszerűbbek s épen azért főképp a polgári és a munkás-osztályból toborzza össze híveit. De ezek között aztán vannak, a kiket a halászás szenvedélye ép úgy emészt, kik ép úgy

annak szentelik minden szabad idejüket s ép oly sovárogyva várják az idény megkezdődését, mint Szent Hubert legföltétlenebb követői.

Gyakorlati ügyesség, bő tapasztalás, biztos kéz, ezek képezik egy jó halásznak megbecsülhetetlen tulajdonságait. Junius közepétől fogva minden kedvelője a halászatnak reggeli öt órától kezdve járja a vizeket, keresi az ugynevezett «jó helyeket», mozdulatlanul kinyújtva halászó botját s szeméit változatlanul a libegő parafára szegezve. Ennek a kis tábornak a hallgatagság minden szenvedélye, a halász senkit sem gyűlöl úgy, mint a csacska embert, ha valahol, nála igazán érvényesül az a közmondás, hogy a *hallgatás arany*.

A halászat ifju neofytáit még csak a medenczék apró vörös halai töltik el ficzkándozásaikkal örömmel. De nem sokára elkezdődik a komolyabb szenvedély ideje is. Egy-egy paszulykaró pótolja a rudat, rajta a czérnaszára bogozott parafa dugóval; horog helyett meggörbitett gombostű is megteszi a szolgálatot, s úgy indulunk neki, pusztítva utközben a sáskát, a lótetűt, vagy meglegedve jobb hiányában egy lepke föltüzdelt potrohával is. És mindamellett Szent Péter e kezdetleges tanítványainak is meg van a maguk sikerük. Nem halásznak ugyan ragadozóbb természetű fajokra, melyek oly inyenczek, hogy el sem tudnak hus nélkül lenni, vagy pedig a gruyere-sajt iránt táplálnak érezhető gyöngéket, de azért a horgukra akadt egyszerűbb szárcsa, kövi vagy czigányhal is kitünően izlik, régi újságpapírosba takarva s gyöngé parázson lassan piritva meg, miután természetesen nem mulasztottuk el az áldozat kihasított gyomrából kapott hólyaggal nagyokat pukkantani.

A fővárosi ember meg van fosztva attól az előnytől, hogy a város közelében, a hidak alatt halászhasson, mint ez Párisban is szokásos, hol az, ily helyekre hordott ételmaradékok nagy mennyiségű halat szoktak odacsábitani. Különben is a Dunának nincsenek meg azok a szűk mederbe szorult erőszakos és ragadó folyásai, melyek mélységöknél és sebességöknél fogva oly kedvezők a nagyobb súlyu halakra nézve. A gőzhajósás, a rakpartok zaja és a szünetlenül közlekedő helyi hajók is elriasztó hatással vannak a folyók népére, mely nemcsak hogy nehezen szokik hozzá a szünetlen zsvajhoz, de a fölzaklatott hullámokban is oly szövetségest nyer, a mely a döntő pillanatban teheti tönkre a halász reményeit.

Van azonban a halászatnak egy módja, melyet még épen nem ismernek nálunk, amely pedig Angol- és Franciaországban nagy kiterjedésnek örvendett s örvend ma is főleg a bretagnei partvidékeken, hol a halászatból élő népesség keresetmódját jelentékenyen megkönnyíti. Ez az ugynevezett buvárhalászat

A buvár egy nagy fekete vizimadár, nagyobb a kacsánál és hosszabb, tollai feketék s az ember közeledtére sikitva röpül fel. Szemei halványkékek, csaknem fehérek. Repülése nehéz, a levegőben nagy kört ír le. De nem is a levegő tulajdonképeni eleme, hanem a víz, melybe alábukik pillanatnyi időzésre, s aztán újra felmerül, horgas csőrében egy-egy halat tartva, melyet a levegőbe vet föl s aztán öblös torkával kifog.

Ez a tulajdonsága sugallta először azt a gondolatot a halászó népeknek, hogy eszközül használják fel kenyérkeresetökre. Legelőször a khinaiak vették ily irányban hasznát s régi khinai porcellán-műveken igen sok hasonló jelenetet láthatni leábrázolva. Majd Európába is átjött, de az egész középkoron át még sokáig csak a

nagy urak szórakozását képezte, épen úgy, mint a solymászat.

A buvár halászat csónakok segélyével történik. Ezek a csónakok könnyűek, három láb hosszuk s egy láb szélesek. Tíz, tizenkét madár van rajtok, nyakuk körül nyakszorító, hogy le ne nyelhessék a felkutatott zsákmányt. Lábaikon viszont kötél csüng, melylyel tartják őket. Egy a halak által adott jelre, minden buvár a vízbe bukik s ha megragadta zsákmányát újra fölmerül, csőrében a halal, a halász kihuzza madarát, s a halat hálóba veti. Ha a halak sulyosabbak akkor a madarak kölcsönösen segítenek egymásnak. Egyik uszonyát, másik farkát emeli ki. Minden fogásnál egy kis falat hallal jutalmazzzák őket a mekkorát nyaköve daczára is le tudnák nyelni.

Már a tizenhatodik században a hollandok is gyakorolták a halászatnak ezt a módját. Tőlök terjedt el Angliába s Franciaországba is XIII. Lajos alatt, de itt még legfőlebb csak pikáns sportnem gyanánt ösmerték. És épen azért, mivel ipari fontosságra nem birt emelkedni, már 1736. körül feledékenységre merült. Csak utjabban sikerült egynehány buzgóbb sportembernek ismét feltámasztani a buvárhalászatot, épen úgy, mint a solymászatot. De hivei még mindig nem számosak, a kor jobban kedvez a kevésbé férfias és teljesen veszélytelen sportnemeknek. Egy-egy szenvedélyesebb tisztelője a történet hagyományainak vissza-visszaidézi még az avult emlékeket, de a nagy tömeg azért mégis hidegen marad.

Pedig kétségtelen, hogy a solymászatnak például egészen más és nemesebb izgalmi vannak, mint a hajtvadászatnak, valamint a buvárhalászat örömei is egészen mások, mint a rudhalászatnak egyhangú szórakozása a maga ülő módjával s megfeszített éberségével. Nem akarunk egyiknek a másik fölött előnyt adni, mert hiszen épen a sport az a tér, a hol semmi sem pótolhat semmit, a hol minden időzésnek a maga saját különlegessége van meg, s mindenik csupán önmagából ítélhető meg helyesen.

A párisi Jardin des acclimations-ban azonban már igen messzire menő kísérleteket tesznek a buvármadarak meghonosítására s az ott sétálók minden nap gyönyörködhetnek a kitanított szárnyasok halászatgátásai felett a tóban és a kert vizeiben. Egy kiváló francia sportbarát, de la Rue, ki egyenlő hévvel karolta fel a solymászatot és a buvárhalászatot s mindkettőről már sokat irt, mintaszerű telepet is rendezett be a buvárok részére. Ott laknak ezek egy kis pavillonban, hol tágas vízmedence áll szolgálatukra. Megpillantva azokat és mesteröket kinyújtják nyakukat s szárnyaik verdesésével üdvözlik őt. Örülnek a várható expedíciónak, mely megszakítja kissé fogságuk egyhanguságát. Nálunk tudtunkkal senki sem foglalkozik buvárhalászattal, holott, különösen társaságban, kellemesen köti ez össze a ladikozás gyönyörét a halászat hasznosságával: utile dulis. Épen azért nem tartottuk feleslegesnek szélesebb körben is figyelem tárgyává tenni a legidősebb sportnak emé nem érdektelen, sőt meghonosításra érdemes nemét. *Cormoran.*

A madarak szerelme, házaselete és fészkelése.

Irtá: LAKATOS KÁROLY.

Ha hazánk erdeiben, de sőt csak ha saját lakunk közelében levő gyümölcsöskertekben is körültekintünk, azonnal meggyőződünk afelől, hogy mi is birunk még több oly madarakkal, melyeknek művészete a szövőfonárét megközelíti. Lehet-e érdekeltség nélkül szemlélni például

a *csuk* (*Torglodites parvulus*) mohából mesterileg szőtt, gömbalaku készítményét!? meg a *vízi-rigó* (*Cinclus aquaticus*) kis remekművét!? mely fűszálból, szalmából, zuzmóból készül, s belől gondosan jó puhára van bélelve mohával.

Sajátságos, hogy utóbbi rigószerű madárka, fészket mindig akként rakja, hogy az *födve legyen*, péld. vízvezetékekbe, szirtüregbe, felhányt gátak közé vagy malomkerekek lapjára. Ha ily alkalmas helyre nem talál, ő maga társával készít fölibe ernyőt. Említett körülménynél fogva, illetőleg az építkezésnél a helyiséghez alkalmazkodásából kifolyólag, különböző idomot ad (szinte a *csuk* is) építményének,

Meglepő hajlékot készít még a *sárga-rigó* (*Oriolus galbula*) is. Ez fészket magasan a fa villás ágai közé helyezi s hosszú fűszálakból meg gyapjuból szövi olyformán, hogy az egy közepen kidomboruló, fölül valamivel szűkebb nyílású csészét képez, melyet hárssal de leggyakrabban szőrrel köt az azt tartó ágakhoz olyformán, hogy a szál egyik végét beleszövi a fészket képező nemezbe, másik végét pedig csőrébe fogva azzal körülörpüli az ágat.

Hazai madaraink közül említésre méltó művész még az *énekes pinty* (*Fringilla coelebs*) is, melynek alig négy hüvelyk átmérőjü fehér, zöld és elbarnult száraz mohából s moszatból mesterségesen és nagy gonddal összeszött félgömböt képező fészke, valóságos kis műremek a maga nemében. Ezt a kis maroknyi szövevényt aztán az okos madár oly ügyesen el tudja rejteni, hogy csak a leggyakorlottabb szem képes felfedezni. E célra az okos jószág kis ravaszságot használ. Ugyanis az építkezéshez szükséges anyag választásánál mindig ügyel arra,*) hogy a nagyobb mennyiség abból szinezetre azon fa kérgének szinezetéhez hasonló legyen, melynek ágai között a fészkek áll, hogy az szembetünő ne legyen, s valóban csak kevés távolságra is úgy néz ki, mintha az ág-honaljából kinőtt ducz lenne.

Madaraink közül ügyes építő még a *nádi zenér* (*Sylvia arundinacea*), a *stiglincz*, *kenderike*, *léprigó*, *szarka* és főként a *fecske* fajok.

A *nádi zenér* vékony nádlevél és gyökszálakból font fészket 3—4 nádszál közé helyezi; a *stiglincz* és *kenderike* fűszálakból kosár alaku fészket rak; a *léprigó* fészket mohából, száraz fű- és gyökszálakból fonja össze s belől sárral kisikárolja, mi által az oly erős minőségű lesz, hogy csak erőfeszítéssel lehet széttépni; a *szarka* középvastagságú galyakból félgömbalaku fészket rak, belül sárral kitapasztja s az ekként alakult hajlékot száraz fűvel meg gyökszálakkal kibéleli, fölsejét pedig tüskés galyakból font födéllal betetőzi, úgy, hogy az egész egy alul sűrű, fölül gyérbő nagy gömböt képez.

A *fecskek* a szó szoros értelmében *fabrakók*, valóságos *kőművesek*, habár építményeik fajok szerint különbözők. Így némelyike ki- s bejáró lyukkal ellátott, de különben teljesen becsinált fészket rak sárból, mit csőrében hord s ragasztékos (enyves) nyálkával ragaszt össze; más *fölül nyílt* fészket rak, és így tovább.

Az *éti fecske* Borneo és Jáva szigétén nyálkával vegyített tengeri növényekből készíti fészket, mely kocsonya állományu és mint csemege, nevezetes kereskedelmi cikket képez.**)

*) Ha mohával borítja fészket, ahhoz mindig oly színű mohát választ, minő azon fán tenyész, melynek ágai közt a fészkek áll.

**) *Lesson* nézete szerint e fecske fészket a tenger felszínéről gyűjtött s torkában megtisztított *állati anyagokból* készíti.

Amerikai hölgy szobája.

Az afrikai fecske (*Hirundo Ariel*) szinte méltó helyet foglal el a nevezetes építők sorában. Ez tölcser alakú fészket rak agyagból, még pedig mint konstátálva van: 50—60 pár egymás társaságában.

Azt mondja *Brehm*, hogy az afrikai őserdőkben, ahol a dompálma csak előfordul, él egy kis *kazári fecske* (*Cypselus parvus*) faj, mely a nálunk május 1-én pontosan megjelenő és augusztus 1-jén pontosan távozó európai kazári fecskéhez (*Cypselus apus*) mindenben hasonlít; fészket is ezek módjára ostyaszerűvé szilárduló nyálából építi. Már a mi kazári fecskénk is nevezetes dolgokat mivel fészkelésénél. Ha alkalmas helynek szűkében van — a mi gyakran megesik — elveri a seregélyt odujából és tojásaira, vagy fiókjainak fejére tollakat, mindenféle gízgagt rárak, a tojásokat összetöri, a kicsinyeket megfojtja, nyálával beragasztja és úgy csinál rajtok alkalmas helyet saját tojásainak. Még nevezetesebb azonban az őserdők törpe kis kazári fecskéje. Egyszer egy tisztáson magánosan álló dompálma ötlött szemembe — mondja *Brehm*, melynek magasra nyuló lombja körül nagy csicsergéssel számos kazári fecske repkedett; el-el szálltak a fa koronájától, meg ismét visszasiettek feléje és eltűntek a lomb között. Ez felkeltette figyelmemet és arra ösztönzött, hogy a fát közelebről szemügyre vegyem. Feltekintve a nagy levegőlevelekre, apró, a levél sötét zöldjéből jól kiváló fehér foltokat láttam rajtok. Felmásztam a fára, és nagy meglepetésemre azt találtam, hogy ama fehér foltok mind a törpe kazári fecskék fészkei. A fészkek nyállal bevont pamutszálakból építvők és ugyancsak nyállal vannak a majdnem függélyesen lecsüngő levéllemezre ráragasztva; olyan laposak és sekélyek, hogy az ember azt hiszi, a leggyengébb szél, mely a levelet megmozgatja, kilóditja belőlük a tojást vagy a fiókokat. Én is, hogy a fészket és tartalmukat egész közelről vizsgálhassam, nagy óvatossággal huztam magamfelé egy levelet; a mint pedig a fészkekhez nyultam, rendkívüli volt meglepetésem, mert a tojások, sőt a fiókok is mind oda voltak ragasztva a fészkek aljához. Természetes, hogy ily okos elővigyázat mellett lengetheti a szél, csapkodhatja a vihar a levelet, a tojás és a kicsinyek védve maradnak haragja ellen.

Igen érdekesen emlékszik meg *Brehm* a *barnagém* (*Scopus umbretta*) fészkeről is, melyre szintén az afrikai őserdőkben bukkant rá. Azt mondja: egyszer egy mimóza alsó ágai között feltűnő nagy, kupola-forma, mintegy, két méter átmérőjű és majdnem olyan magas fészket találtam. — Önkénytelenül arra gondoltam, hogy valami sas — vagy keselyű — fészket látok, csak hogy — gondoltam ismét — a halász-sas fészke sokkal kisebb, a keselyűk pedig nem igen szokták az erdőkben a mimózákra építeni fészkeket. — A fészkek tetején ott láttam egy kis füles-baglyot; de ezt sem tarthattam a fészkek gazdájának, mert ezeket más fészkeken is lehet az erdőben látni. Ki hát az építője? — Felmásztam egy szomszédos fára, hogy a fészkek gazdáját vagy lakóit kikutassam. És nagy meglepetésemre az a közönséges madár repült ki belőle, melyet estelenként oly gyakran láttam a patakok partján halászgatni; meggyőződtem, hogy e meglepő fészkek a barna-gém tulajdona. Mindent gondoltam, mindent hittem, csak azt nem, hogy ezt a fészket gém építette. A beholtzott fészkek ágakból és sárból mesterialag van összeállítva; belsejében három külön szobát rejt: a hálószobát, ebédlőt és az előszobát, melyek olyan keskeny nyílásokkal közlekednek, hogy a madár épen csak átfér rajtok. A hálószoba a legteresebb; puha kaka- és sáslevelekből vetett ágyon itt üli a tojó 3—5 tojását. A középső helyet az ebédlő foglalja el, melyben csontok, friss és rothadásnak indult hal- és békamaradványok hal-maza hever, jeléül annak, hogy a gondos férj bőséges eledellel látja el a tojáson ülő hitestársát, a kinek a há-

Női játékok II.

lőszobából csak a nyakát kell előrenyujtania, hogy az ebédülőben a terített asztalon megtalálja a legválogatottabb ételeket. — Az előszoba a házi ur tartózkodó helye; egész álló nap ott csücsül ő és az ajtónálló szerepét viszi; figyel mindenre, a mi a fészkek környékén történik, örökdió családja biztonsága felett, figyelmeztetve a benlevőket minden veszélyre s intve — ha szükséges — menekülésre (Term. tud. Közl. XIII. kötet. pag. 73—74).

Visszatérve a fecskékhez, még említésre méltó közülük mint *árkász építő*: a mi *parti fecskénk*. Ez a kis madárka folyamok mentén magas partokba mély üreget váj, még pedig, társaságban élő madár lévén, 20—30 sőt több pár (gyakran több száz) egymás mellett, úgy hogy egész földalatti telepet képeznek.

A *gyurgyalag* (hierops apiaster) parti fecske módjára, fészket szinte a folyam (gyakran vizmosás) partjába ássa, és pedig három, négy láb mély, vízszintes csövet, melynek belső üregét kereké szűkíti ki, s mohával puhára kibéleli vagy csak egyszerűen úgy használja kibéleletlen. Gyakran két-háromszáz pár fészkel 5—6 □ méternyi területen; lyuk lyuk mellett van oly sűrűn mint a rosta nyílásai, hogy az egyes csövek között alig marad válaszfal.

Igen érdekes képet nyújt e két utóbbi madarunk, t. i. a parti fecske és a gyurgyalag folytonos mozgalmának szemlélése a telepen. Szakadatlan járnak-kelnek, jönnek-mennek; egyik ki, másik be örökösen, és mindegyik megismeri a maga portáját, egyenesen neki repül, soha el nem téveszti, mintha csak megvolna számozva.

A *jégmadár* (Alcedo ispida) szintén magas vizpartban vájja hosszú csőalaku üregét, mely a tulajdonképeni fészket képező katlanban végződik, az az a végén kerek üreget képez, melyet a madár vékony halszállkával szokott kibélelni. Hanem a jégmadár fészket mindig magánosan rakja s bejáratát alólról fölfelé rézsut furja (nem vízszintesen mint az előbbi), hogy abba a víz be ne hatolhasson.

Vadászati hírek.

A farkasvadászatok Franciaországban rendkívüli eredményeket mutatnak fel. Nem régiben hét darabra akadtak és azokat odujokban egyszerre ártalmatlanná tették. Közvetlenül erre két félig felnőtt farkast vertek fel, melyek segítségére a nőstényfarkas jött, de ezeket is leverték.

A vidravadászatot legujabb időben a bodeni tóban igen komolyan üzik, olyannyira, hogy e halrablóktól a tó nemsokára megszabadul. Különösen a Schmidt-testvérek tüntették ki magukat, vidrakutyáikkal.

A magas Tátráról jelentik, hogy a hiúzok igen veszélyeztetik Rezső trónörökösnek a Kriván csucsán levő vadászati területét. Ott hol előbb 15—25 darab vad volt lelhető, most csupán 2—3 van. A csapdáknak igen gyéren fogódnak.

Vegyes sporthírek.

A vasparipának is, mint minden új dolognak, mely meg akar honosulni, számos ellensége akadt. Sok helyütt megtiltották a vasparipának a belvárosokban való használatát s most még a városon kívül is bosszantják e sport híveit. A vámszedők ugyanis így okoskodnak: Egy fuvar egyenlő egy lóval; ez vám fejében fizet ennyit meg ennyit. Nem az összeget fájlalják a vasparipázók, hanem

inkább azt, hogy úgy taksálják őket, mint a lovakat.

Negyvenhat napig vasparipán utazott három angol hölgy, kik Olaszországból érkeztek Boulogneba; járművük három-kerekű.

Érdekes magánversenyek voltak a napokban a palicsi fürdőben. Vermes Nándor kétkerekű vasparipán versenyzett kétfogatu kocsival ellen. A távolság $7\frac{5}{10}$ kilométer volt s Vermes ért be elsőnek. Vermes Lajos szintén vasparipán versenyzett a futó Wenczel Lajos szabadkai bajnokjelölt ellen. A távolság 200 méter volt s Wenczel ért be elsőnek. Csónakázók és vasparipázók között is volt verseny: egy négyvezős csónak a palicsi tó vizén evezett, Vermes Nándor és Lajos pedig a parton vasparipáztak s ugyanazt a távolságot sokkal gyorsabban tették meg.

A harzburgi nyári meeting következőképp folyt le: A Herzog Julius vadászversenyben (Egyesületi díj 500 márka. Tisztek versenye. Távolság körülbelül 2500 méter.) Marschall hadnagy hatéves sárga méne Cliffs Brow érkezett be elsőnek Palefael és Curadoa előtt. A harzburgi Kur-preist-t (Akadályverseny urlovarok számára. Távolság körülbelül 3000 méter) Barbarian vitte haza, Witte hadnagy ünnepelt Mascotte-jával szemben. A harzburgi díjért való versenyben (800 márka adva Harzburg közönsége által, urlovarok versenye. Távolság körülbelül 3500 méter,) Kleist gróf Sycamore-je győzött Frerich hadnagy Tennyson-ja fölött. Az eladó vadászverseny 700 márkás díját (urlovarok versenye. Távolság 2500 méter) Bieber Ottó Dorotheája nyerte el, Der Mai második, Lobelia harmadik.

A kopenhágai ez évben utolsó Derby július 11-én tartott meg a tand mellett fekvő gyönyörű versenypályán, melynek határait a tenger hullámai mossák. I. A király tiszteletdíja. Bármely országbeli lovaknak. Urlovarok versenye. Távolság 1600 méter (14 aláírás) Mr. Edward négyéves pej méne Mazeppa (ap. Kibér a. Kaye Diamand) első; Juel Brockdorff báró hároméves sárga méne Frederiksborg második, Tesdorff öt éves Mc. Lead-ja harmadik. II. Kisérleti verseny. 1800 korona. Kétéves és idősebb bármely országbeli lovaknak. Távolság 1000 méter (8 aláírás). A graditzi por. kir. főménes hároméves sötétpej méne Gernot (ap. The Palmer a. Guignon) első; Juel Brockdorff báró kétéves pej kanczája Gurre második, Scheel-Plessen gróf hároméves Königin-je harmadik. III. Skandináv Derby. 7000 korona, aláírási díj. Hároméves mének és kanczáknak; nyertes mének 58, kanczák $56\frac{1}{2}$ kilogramm terhet visznek (52 aláírás, köztük 21 megmaradt) Scavenius Otto hároméves sárga méne Faust II. (ap. Rotherhill v. The Rover a. Tinkling-Cymbal) első; Henckel Hugó gróf hároméves sárga kanczája Gabernie második; Juel Brockdorff báró hároméves sárga kanczája Freya harmadik. IV. Eladóverseny 1000 korona. Távolság 200 méter (4 aláírás). Cellarer egyedüljárta körül a pályát. V. Jubileum-verseny. Az egyesület huszonöt éves fennállásának alkalmából. Aláírási díj 4000 korona. Bármely országbeli lovak számára. Handicap. Távolság körülbelül 2800 méter. (18 aláírás; 5 elfogadta a handicap-et) Raben F. gróf hatéves sárga kanczája Pierra, 65 kgr. (ap. Vanderdecken a. Pi) első; Scheel-Plessen gróf hároméves pej méne Leopold, $47\frac{1}{2}$ kgr. második; Juel Brockdorff báró négyéves Erster-e, 51 kgr. harmadik. VI. Hölgyek díja. Tiszteletdíj a lovasnak és 1500 korona a győztes lónak. Akadályverseny. Távolság körülbelül 4000 méter. Urlovarok versenye (6 aláírás) Tesdorff öt éves pej kanczája Beltenebrosa első, Scheel-Plessen gróf idős Koko-ja második.

A balatonfüredi vízversenyekre történt nevezések a következők: I. Vitorla-verseny. (Öt tonnán felüli yachtok.) 1. Királynő. Vezeti: Szarvassy Sándor, 8 tonnás schooner. 2. Hableány. Vezeti: a tulajdonos Nádasdy Ferencz gróf 18 tonnás schooner. 3. Jolánta. Vezeti: a tulajdonos Inkey István 8 tonnás yawl. 4. Mariska. Vezeti: a tulajdonos Esterházy Andor gróf 6 tonnás yawl. (Öt tonnán aluli yachtok.) 1. Herczegnő. Vezeti: Mihalkovics Tivadar. 4 tonnás una-boat. 2. Sárga-Rózsa. Vezeti: a tulajdonos Esterházy Mihály gróf 3 tonnás cutter. 3. Memento. Vezetik: a tulajdonosok Zichy Antal és Károlyi László grófok 3 tonnás sloop (Yachtok 6 méter hosszúságig 1. Szentá. Vezeti: a tulajdonos, Szalay Imre 2³/₄ tonnás lugger. 2. Nameless. Vezeti: a tulajdonos Young Rikárd. 1 tonnás sloop. 3. Szélvész. Vezeti a tulajdonos Döry Lajos báró 1¹/₂ tonnás cutter. 4. Blue-Rock. Vezeti a tulajdonos Esterházy Mihály gróf 1 tonnás lugger. Minden számnál két indulás vagy nincs verseny. II. Evezőverseny. (Sandolin-verseny.) Két indulás vagy nincs verseny. 1. Hullám. Evez; Jankovics György. 2. Névtelen. Evez; Szekrényessy Kálmán. 3. Récze. Evez; Mihalkovics Árpád, (Yachtok gigversenye.) 1. Hableány. 2. Mariska. 3. Jolánta, 4. Herczegnő. III. Uszó-verseny. (Sik-verseny.) 1. Robonczy Aladár, 2. Hromatkó Venczel, 3. Mihalkovics Árpád, 4. Schwanda Gusztáv, 5. Ehn Kálmán, 6. Szekrényessy Kálmán, 7. Mihalkovics Tivadar. A vitorlaverseny az első napon tartatik meg. A versenyek 19-én d. u. 2 órakor kezdődnek. A versenyek egymásutánját a helyszínén állapítják meg.

Ügető verseny-napok.

A magyar-osztrák monarchiában:

Bécs	augusztus 10.
Budapest	augusztus 17, 19.
Bécs	október 5, 9, 12.
Budapest, őszi	három nap.

Külföld:

Reggio Emilia	május 30, június 12.
Gadua	július 6, 10, 13.
Pent	június 25, 26.

A budapesti őszi ügetőversenyek programját a következőkben közöljük. Első nap, vasárnap, aug. 17-én d. u. 4 órakor. I. Megnyitó-verseny. Kettős fogattal. Pálya 4-szer körül. Amerikából vagy Oroszországból behozott lovak kizárásával bármely lovak. Tét 20 frt. 1-ső díj 600, 2-ik díj 100, 3-dik díj 50 frank. — II. Csikó-díj. Egyes fogatok. Az osztrák-magyar monarchiában 1881. évben ellett és nevelt mén vagy kanczával; pálya 2-szer körül. Tét 10 frt. Utánnevezni nem lehet. 1-ső díj 500, 2-ik díj 200, 3-ik díj 50 frank. — III. Internacionális egyes verseny. Három verseny, melyből a nyerőnek kétszer kell elsőnek beérkezni; ha mindhárom versenyben más-más ló érkezett be elsőnek, úgy a három nyerő a döntő versenyt aug. 19-én a versenyek kezdetén futják meg, s ekkor a pályát 4-szer körül. Tét 20 frank. Díj 1000 frank a kétszer győzőnek. 1-ső indulás kétszer körül. 1-ső díj 200, 2-dik díj 200, 3-dik díj 100 frank. — 2-dik indulás pálya hatszor körül. 1-ső díj 200, 2-dik díj 200, 3-dik díj 100 frank. — 3-ik indulás pálya négyszer körül. 1-ső díj 600, 2-dik díj 100, 3-ik díj 50 frank. — Második nap, kedden augusztus 19-dikén délután 4 órakor. I. Kettős verseny. Magyar honpolgár tulajdonában levő kettős fogattal. Pálya 4-szer körül. Tét 20 frt. 1-ső díj 1000, 2-dik díj 100, 3-dik 50 frank. II. Csikó-díj. Egyes fogatok. Az osztrák-magyar monarchiában 1881. évben ellett és nevelt mén vagy kanczával. Pálya 3-szor körül. Tét 20 frt.

Utánnevezni nem lehet. 1-ső díj 600, 2-dik díj 200, 3-dik díj 100 frank. III. Internacionális egyes handicap. Pálya 4-szer körül. Tét 20 frt. 1-ső díj 1000, 2-dik díj 100, 3-dik díj 50 frank. IV. Eladó egyes verseny. Nyerő ló 600 frtért eladó. Pálya 2-szer körül. Minden 100 frt árkülönbségetért 25 m. tér-előny vagy tér-hátrány. Tét 20 frt. 1-ső díj 600, 2-dik díj 100, 3-dik díj 50 frank. V. Internacionális kettős fogat. Handicap. Pálya 6-szor körül. Tét 20 frt. 1-ső díj 1000, 2-dik díj 100, 3-dik díj 50 frank. Minden versenyre a nevezések augusztus 5-én déli 12 órakor zárulnak.

Csehországban két kutyakiállítás lesz. Augusztus 24—26 közt Teplitzben és szeptember 6-án Provitinban. Jelentkezni lehet július 10-ikéig a kiállítási bizottságnál Eichwaldon, Teplitzen. Clary gróf és Bohutinszky állanak a bizottság élén.

Szapáry Iván gróf a múlt héten megvette Falmouth lord tenyészlovai közül a Duches of Corwallt, melyet Skylark fedezett. **111.880** lovat szerelt fel eddig Fealmouth lord, a híres tenyésztő.

A genfi nemzetközi regattán 9 evező és 3 vitorlaverseny lesz 20-án és 21-én. A Sociéte natatique de Geneve rendezi. A távolság 2000 méter a kettős evezősök, és 4000 méter a négyes evezősök számára.

A budapesti bajnoki uszóversenyre, melyet jövő hó 26-ikán fognak megtartani, már sokan trainiroznak, úgy a Dunában mint a császárfürdőben. A bajnoki díjat Kubik Béla bajnokjelölt védi, a ki ellen Igali Szvetozár is ki fog állani.

A balatonfüredi e hó 20-ikán tartandó csónakversenyek közül a bajnoki skiff-verseny el fog maradni, mint-hogy Mihalkovics Tivadar lemondott a bajnoki jelöltségről.

Zmertych Iván régóta tervezett nagy csónak-utját a Dunán, Regensburgtól a Fekete-tengerig ez évben fogja megtenni egy brünni csónakázó társaságban.

A palicsi országos atletikai versenyekre nevezhetni e hó 24-ikéig dr. Békeffy Gyula titkárnál Szabadkán.

Eszterházy Miklós gróf a kiváló sportsman, ki jótékonyágáról is csak a minap adott tanubizonyságot, a bécsi legutóbbi versenyek alkalmával Vinea győzelme által 300,000 frtnyi veszteséget szenvedett. Ezt a veszteséget azonban a hamburgi versenyekben helyrehozta a gróf tulajdonát képező Stronzián, mely után Eszterházy Miklós gróf kerek egy millió frtot nyert. A nemes gróf e fölött való örömeben a 30,000 márkányi versenydíjat jockey-jának ajándékozta, a ki Stronziánt nyargalta.

Anglia és Amerika e hó folyamán ismét mérkőzik. Julius 12-én, 19-én és 21-én Birminghamban lesznek az atletikai versenyek.

Párisból Rómába és vissza gyalogolt nemrég Martin Viktor. Indult május 11-én, Rómába ért június 5-én reggel. Melun, Chalon, Bourg, Chambéry, Cenis hegy, Turin és Flórencz voltak állomásai. Két napi időzés után visszagyalogolt, egész expedíciója 50 napot vett igénybe.

Polojáték lóháton. Pétervárott a most folyó lóversenyeket kiváló érdeklődéssel kíséri az orosz császári pár, mely minden versenyen jelen van. A csár és a csárné gyermekeikkel rendszeren négyes fogatu nyitott á la poste française hintón hajtatnak a versenyterre. A nyerges lovakon egy-egy postillonnak öltözött jockey ül, ugyanilyen ül a bakon is. A csár fehér vászon kabátot visel, olyant, a mió a tiszteké, még pedig, pétervári szokás szerint, kard nélkül. A csárné kiválóan izléses nyári öltönyökben szokott megjelenni. Minden verseny az angol eredetű legujabban lábra kapott polo-játékkal szokott végződni. A polo-játék olyan croquet-féle, lóháton, mely különösen, ha a játékosok jól ülik a lovat, csinos látványt nyújt s Budapesten máris számos hívőre akadt a

tavaszon. Pétervárott nem egészen úgy játszzák a polot, mint fővárosunkban. Egy vörös kötélekkel bekerített, körülbelül nyolcvan méter hosszú és negyven méter széles négyszögű tér két sarkán egy versenybíró felügyelete alatt álló négy-négy lovasból álló csapat áll egymással szemközt, kiki croquet kalapáccsal a kezében. A mező közepén nagy gummi lapda fekszik, melyet adott jelre, kézre kell keríteni, azaz a croquet-kalapáccsal a saját táborába terelni. A játékosok mindegyike természetesen a saját helyére iparkodik dobni a lapdát, vagy legalább azon van, hogy megakadályozza az ellenfélnek ebbeli törekvését. Ez a játék úgy a lovastól, mint a lovaktól nagy ügyességet követel, hogy a játékos a lapdát eltalálni, eldobni és feltartani képes legyen; a vége a játéknak rendesen egy csomó összeütközés. A vörös és kék vállszalagok által megkülönböztetett pártok néha jó darab ideig vetélkednek a lapdáért, melyet csak szűk kapun át szabad az egyik vagy a másik táborba hajtani. Ez alkalommal Miklós nagyherceg fia, Péter, egy csinos fiatal ember tűnik ki ügyességével mint az egyik pártnak vezetője. A négy győztes lovas mindenkor a czárné saját kezeiből egy-egy ezüstből való cigarettetartót kap, melyen nevüknek aranyból készült monogramja diszeleg.

Zmertich Iván, a híres vasparipázó e hó végén vagy augusztus elején Győrbe érkezik, hogy az odaváló csónakázó-egyesület három tagjával kirándulást tegyen a Vág-völgyébe.

Uj sport. Egy, állítólag amerikai eredetű «sport» mely mint «sport» mindenestre elég kétes természetű mulattatja jelenleg a péterváriakat. A lépcsőn való gyors menésről, vagyis inkább szaladásról van szó. Mult vasárnap volt az első ilyenü verseny a kontinensen a pétervári «Livadia» kertben, a mikor is egy Bayer nevű német és Gewald nevű angol versenyeztek egymással az 500 franknyi díjért. Győztes az, ki 1500 foknyi lépcsőn leghamarabb jut fel és ismét le. Az angol e föladat megoldásához $8\frac{1}{2}$, a német 9 percet vett igénybe. A győztes a kitűzött díjon kívül még arany órát is kapott. Közelebb ismét lesz verseny, melyre 1000 franknyi díjat tűztek ki. Egy «ismeretlen hölgy»-re az 1000 frank oly vonzó erővel bír, hogy részt szándékszik venni e nemes «sport»-ban.

Halászlati hírek.

A bódeni tóban a nyári halászlát sikeres, mert a legnemesebb halfajok nagyobb tömegekben jelentkeznek.

A svájci haltenyésztő intézetben a lefolyt két évben 40 ezer lazacot, 10 ezer lazac-kevercset, 51 ezer pisztrángot és 20 ezer amerikai lazacot fogtak.

Voralberg vizeit a rablóhalászlát egészen kipusztította és a csak most megindult mesterséges haltenyésztés még nem vert gyökeret.

KÖZGAZDASÁG.

Termésünk értéke.

Még mindig nagyon el van terjedve gazdaközönségünk-nél az a nézet, hogy a hazai termés értéke főleg a gabona mennyiségétől függ, melyet a világpiacokra évenként vihetünk.

Pedig korunk előhaladt gazdasági kifejlődésének stádiumában a mennyiség csak egy részét képezheti a faktoroknak, melyek a nemzet gyarapodását elősegíthetik.

Rég kiadott jelszó az, hogy az öntudatos célzott követő belterjes gazdálkodással kell pótolni azt a régi rendszert, a mit őseink primitív «praxisa» meghonosított. És ezen

okszerű gazdálkodásnak számos olyan része van, mely nélkül a jövedelmi értékeket gyarapítani nem lehet.

A gazdaközönségnek pl. éles figyelemmel kell kísérni a szükségleteket, melyek bel- és külföldi piacokon fokozatonként mutatkoznak. Az szerint amint egy vagy más üzletág vagy iparnem időközönként kifejlődik, szükség szerint változik értéke az előállítandó terményeknek is. A sertésüzlet prosperálásával teszem a tengeri értéke-sebbé vált, mint azelőtt és vannak egyes vidékek különösen ahol a sertéshizlalás folytatódik, hol a tengeri termelők ezen gabonanemből többet árulnak már évek óta, mint akár a tiszta búzából, melynek előállítása pedig tekintve az alkalmas talaj, mag stb. drágaságát, sokkal többre kerül.

A termés értékének meghatározásánál tehát a mennyiségén kívül nagy fontossággal bír a szükséglet kellő felismerése és időről-időre való alkalmazkodás a tényleges viszonyokhoz.

Az értékszabályozó tényezők között első helyen áll ezenkívül a *szállítási költség*. Majdnem csupán ezen tényező elég arra, hogy a magyar gabonatermelés az amerikai behozatalban szinte leküzdhetetlen versenyzőre talál. E tekintetben az államnak nagy kötelességei vannak gazdaközönségünkkel szemben. *Olcso vasuti tarifa, gyors és pontos szállítás* mai napság döntő befolyással bír termelésünkre és mindent el kell követni, különösen nagytermelőink érdekében, ezen cél elérésére.

A termés értékét továbbá nagyban befolyásolja a termelők *szoliditása*, mely szerint a külföldi kereskedő szükségleteit azon meggyőződésben fedezhesse nálunk, hogy hamisítatlan, tiszta, teljes súlyú árukat kap. Emlékezhetünk még a hatvanas évek nagy kiviteleire, melyeknek később részben épen az állta útját, hogy a külföldi kereskedő sok tekintetben elvesztette bizodalját.

Nagyon fontos épen a magyarországi termelésre nézve az is, hogy a világpiacokon elsők a mi terményeink. De ez csak időleges előny, a melyre támaszkodni az egész üzleti évadban nem lehet. A versenyző államok megelőzése azonban elég tanúságot rejt magában arra nézve, hogy gazdaközönségünknek a hosszú időre való spekuláció csak ritka esetben válik előnyére. Kiválóan áll ez a tiszta buza, rozs és a főbb *kiviteli* cikkekre, melyek a mi viszonyaink szerint rendes körülmények között közvetlen aratás után legmagasabb áron értékesíthetők. Mindazon termények azonban, melyek főleg hazai használatra vannak szánva, a későbbi konjunkturáknak sokkal inkább alá vannak vetve.

Hazai termésünk értékére nézve általában nagy befolyással bír az a *körültekintés*, melylyel gazdaközönségünk folytonosan tájékoztatja magát az üzlet változatairól.

Korunkben különösen nagy termelőközönségünknek ép oly szüksége van az üzlet iránti teljes tájékozottságra, mint akár a kereskedőnek és ezuttal egyik főcélunk az volt, hogy nagy gazdaközönségünket figyelmeztessük saját érdekének megóvására, mert a termés nagyobb vagy kisebb mennyisége mellett, értékeink gyarapítása *az iparos szellemtől is függ*, melyet saját érdekünkben kicsinyelni soha nem szabad.

Gazdasági közlemények.

Gazdasági állapot. A legutóbb beérkezett jelentések alapján, az aratás az egész országban, az erdélyi részek kivételével kezdetét vette, különösen pedig a rozst már majd mindenütt aratják; az eredmény csakis közepszerű-

nek mondható; nem lepte meg azonban a gazdaközön-
séget, a mennyiben a rozsok már tavasz kezdete óta
folyton silányaknak jelentettek. — A buza aratása szór-
ványosan vette kezdetét, eredmény tekintetében positiv
adatok még nincsenek, általában véve buzából közepén
felüli termés remélhető, azon vidékek leszámításával, me-
lyekben a buza megdőlt és üszögös. A tavasziak jól fej-
lődtek, s az egész országban jó termést ígérnek; külö-
nösen pedig a zab a gazdákat leginkább kielégíti.
Kapásnövények, a mennyiben azoknak munkáltatása
hátráltatást szenvedett, lassan fejlődnek; áll ez különösen
az erdélyi megyékre nézve, melyekben sok helyt a ten-
geri még első kapálás alatt áll. A szőlőt több helyen a
hideg eső virágzásban érte, s némi kárt okozott, általá-
ban azonban jó szüret remélhető. A hesseni légy, fájda-
lom, nagy károkat okoz a buzákban, különösen a Vesz-
prém, Csanád és Bács-Bodrog megyékben.

Az időjárás hazánkban a közelebbi múlt héten, előbb
északi és keleties, reá tartósan északnyugotias szelek
mellett, a hét derekában többnyire csendes, szárazabb,
meleg és derűs volt; helyi esők és zivatarok a hét ele-
jén s főleg ennek vége felé valának inkább, a keleti
Kárpátok közalében többször és nagyobb mennyiségben.
Jégeső Sepszi-Szentgyörgyről és Nagyváradról jelentetett.
Az időjárási tényezők jelen állásában a jövő hétre, ennek
elején és vége felé többnyire csendesebb, szárazabb, de-
rűsebb időt várhatni, mely a hét közepe táján esőkkel,
helyenkint zivatarokkal változó, szelesebb lesz, kevés hő-
változás mellett.

Budapesti gabnaüzleti tudósítás. Az országszerte
beállott meleg időjárás és a hét folyamán aratás alá ért
vetések azon meggyőződést keltették, hogy a rozsda és
a juniusi tartós esőzések által okozott károk sokkal je-
lentéktelenebbek, mint eleintén hinni lehetett. Ehez járul-
tak a külföldről jelzett árcsökkenési tudósítások, mik
együttvéve piacunkon a buza-áraknak jelentékeny visz-
szamenését okozták. Készbuza két nap alatt 30—35 krral
csökkent; határidőre szóló árukötések is tetemesebbesést
mutatnak. A heti forgalom készbuzában nem érte el az
50.000 mmázsát. Rozs és árpában a forgalom szünetelt,
tengeri és repeze kis forgalom mellett csekélyebb hul-
lámzásnak voltak alávetve; zab készlet hiányában 10—15
krral javult.

HETI SZEMLEK.

UDVARI HIREK.

Ő felsége előtt szerdán végződtek a hajóhad gyá-
korlatok. A kikötőbe igyekvő hajók s az erődök közt
délelőtti tizenegy órakor szünt meg a bombázás. A ha-
jók aztán negyven mérföldnyire haladtak Ancona felé,
hol mozgatható piramisokra lőttek éles granátokkal. Egy
olasz sajka nagyon közel jutott eközben a hajókhoz és
Károly István főherceg mentette ki veszélyes helyzeté-
ből, és odaacsatolva a parancsnoksága alatt álló «Kerka»
ágyunaszádhhoz, csendesebb helyre vontatta. Félkettőre
a hajóhad ismét a Fasana kikötőbe ért, hol villásreggeli
volt. Négy órakor a központi kikötőben tértek pihenőre
a hajók. Ő felsége s a trónörökös még aznap elhagyták
Polát s a lakosság ép oly lelkes tüntetések közt bucsu-
zott el tőlök, mint a minővel a fogadás történt. Előbb
Rudolf trónörökös utazott el, este 7 órakor szállva va-

sutra. Tengernagyi ruhát viselt és diszcsolnakon, a po-
desta Csermák és Sterneck ellentengernagy kíséretében
érkezett a pályaházhoz, hol a vasut főtisztviselői fogad-
ták. A csolnak kikötési helyétől a szalonkocsiig szőnyeg
vezetett, melyen a trónörökös végighaladva, kezét nyújtott
kísérőinek s a szalonkocsiba lépett, mire a vonat meg-
indult. A városban ezalatt mindenki a kivilágításra és
az ő felségétől való bucsuzás ünnepélyeire készült.
A rivára sűrű néptömeg tolongott és az utczákon
hullámzó csoportok mozogtak. A riva egy részét, melyen
az udvari külön vonat állt, elzárták; továbbad a veterá-
nok gyűltek zászlóik alá, a part hosszában pedig tüzol-
tók helyezkedtek el, égő petroleum-fáklyákkal kezökben.
A főtartott helyen Károly István főherceg, Pretis hely-
tartó, Vidulich tartományi kapitány, Csermák podesta,
Pokorny kikötő-főnök és a polgári méltóságok várakoz-
tak. Oldalról a tengerészek diszszázada és katonai zene-
kar volt feállitva, a közelben pedig sok tengerész- és
szárazföldi katonatiszt volt összegyűlve. Az egész pom-
pás képet nyújtott a fényes világításban. Trombiták har-
sogása, dobok pörgése jelezték pontban kilencz órakor
ő felsége érkezését, ki ruganyos léptekkel szállt ki a
diszcsolnakból. Először a helytartónak nyújtott kezét,
majd a podestát méltatta hosszabb beszélgetésre, meg-
elégedését fejezve ki a lakosság viselkedése fölött. Aztán
a diszszázad elvonulását rendelte el és átvette a parancs-
nokló tiszt jelentését. Sterneck ellentengernagy előtt meg-
dicsérte a hajóraj hadgyakorlatait, majd Károly István
főhercegtől bucsuzott el szívélyesen. A szalonkocsiba
lépve, ő felsége megállott a nyitott ajtónál és többször
szívélyesen üdvözölte az egybegyűlteket. A vonat a fák-
lyások kettős sora közt, lassan haladt végig a városon
és ő felsége a lakosság harsogó éljenei közt hagyta el
a lángözönben uszó várost. Elutazása előtt ő felsége
parancsot intézett a hajórajhoz, és ebben teljes megelé-
gedését fejezi ki a hajóraj gyakorlati képessége, a példás
rend, a legénység képzettsége, az egyes hajók és hajó-
csapatok ügyes és értelmes vezetése, végül a legfőbb
parancsnokság öntudatos és erélyes működése fölött. E
parancsot Sterneck főparancsnok a hadi tengeré-
szet valamennyi ágának minden rangu képviselői előtt,
a néphimnusz hangjai mellett hirdette ki. Ő felsége élte-
tése közt, nagy örömmel fogadták.

Erzsébet királyné ő felsége és Mária Valéria főher-
cegnő szeptember hó 9-ig maradnak Ischlben, aztán
Schönbrunnba s onnan Gödöllőre mennek; a király ő
felsége születésnapját, jövő hóban, családi körben, Ischl-
ben ünneplik meg.

A trónörökös pár Karinthiában. Stefánia trónörö-
kösné szerdán este 7 órakor a déli vasut udvari külön-
vonatával Klagenfurtba utazott. Kíséretében voltak gr.
Sylva-Taroucané főudvarmesternő és gr. Chotekné udvar-
hölgy. A trónörökösné Marburgban találkozott a Polából
jövő trónörökössel s vele együtt folytatta útját Klagen-
furtig, hová reggel fél nyolcz órakor érkeztek. A pályá-
udvarban a tartományi főnök, az érsek, az előkelőségek
és nagy közönség üdvözölte őket. Ő felségeik a feldiszi-
tett váróterembe mentek és ott fogadták a katonai és
polgári előkelőségek s a hölgyek tisztelgését. Azután a
lakosság zajos éljenei közt a várakba hajtottak. Tegnap
jelenlétükben avatták fel a «Rudolfinum»-ot. A «Rudol-
finum» orsz. muzeum épülete a legszebb Klagenfurtban.
A karinthiai takarékpénztár építtette s ajándékozta a
karinthiai történelmi társaságnak, természetrajzi muze-
umnak, iparsarnoknak és iparrajz-iskolának. Az épület
másfélezer négyszögméter tért foglal el és 220,000 frtba

került. Kétemeletes, mind a négy oldala szabad térre néz s olasz renaissance-stilben épült. A trónörökös párt lelkesen fogadták s a diszebed után a «Neptun» gőzösön a wörthi tavon át Pörschachba vitték, honnét pár napra Ischlbe mennek, azután visszatérnek Laxenburgba. Pörschachban régen készülnek már az ünnepélyes fogadásra s a kiszálló helyen diadalkaput emeltek. A trónörökös pár a Wallis-szálló terrasse-án megszemlélte a kilátást, azután kocsira szállva, a pályaházhoz hajtatott. A szálló virágokkal, szobrokkal volt szépen diszítve. Pörschach, mint írják, egy tóparti nyaraló hely, mint sok más. Különösen Bécsből van sok vendége, de az idén Magyarországról is vannak többen, köztük Mihálovics Géza egyet. tanár és neje, sat; Egymás után szép nyaralók emelkednek e kies helyen. A helység előtt hosszú, keskeny földnyelv huzódik a tóba, szép, sűrű fenyő-erdővel. Egy részvény-társulat néhány évvel ezelőtt több csinos nyaralót építtetett, de megbukott s a vállalatot Wallis Ernő, hirneves bécsi porcellán-kereskedő vette meg. A park diszítésére és utainak javítására, új szálló építésére, a nyaralók átalakítására sokat költött az új tulajdonos és szándéka még hat kis nyaralót építtetni. Pörschach levegője enyhe s a tóban májustól októberig lehet fürdeni. A társaság kényelmesen él, szórakozásban nincs hiánya és a legszebb kirándulások kínálkoznak részére.

H A D S E R E G.

Poonában, Indiában 762 m. m. Caliberes hegyi batriával és egy Nordenfeld-féle mitrailleussal tettek öszzehasonlító kísérletet. A batria 1200 yardra (1097 milliméterre) ment és 12 lövése közül 11 talált. A mitrailleuse 1700 yardra (1554 milliméterre) ment és 300 lövése közül 297 talált.

A dinamit ágyuk eddig még nem sikerültek, de sikerük remélhető. Ez esetben a másnemű ágyukra szükség többé nem lesz.

Fabrice György szász hadügyminiszter e hó elsején ünnepelte ötvenéves katonai jubileumát. Királyunk az István-rend nagy keresztjével, a német császár a fekete-sasrenddel, a szász király a grófi czimmal ajándékozta meg.

Hallban a katonai növendékek ingyen fürödhetnek, ha szegénységüket igazolják.

Az epaulettek mellőzését a kardnak a nyerekkupához való erősítését *stb.* tervezgetik a német lovasságnál.

Moltke gróf személyesen fogja vezetni a 7-ik és 8-ik porosz hadtest gyakorlatait, melyekre nemcsak a német császár, de a kontinens nem egy fejedelme és katonai tekintélye is megjelen.

Németországban komolyan veszik a hadi léghajót. 50 kilométer térfogatu léghajókat töltögetnek a schönbergi gázintézetben és már az őszi hadgyakorlatokon bemutatják őket.

Az okkupált tartományok közbiztonsági állapotáról nem a legkedvezőbb hírek érkeznek. Rablóvilágot élnek ott és utonállók veszélyeztetik a közbiztonságot. Egy hozánk érkező hír szerint Trnvo és Kalinovik között a Rogoj-nyergen a minap *Csulinovics* Péter hadnagy a Lajos főherceg nevét viselő munkácsi 65. sz. gyalogezredben 19 emberrel volt egy hanba kirendelve. Portyázási útját megtéve őt és négy emberét egy nagyobb rabló-banda lelőtte. Csulinovics rögtön meghalt és három ember halálosan sebesült meg. Ez július 4-ik napján történt. — Vratlo Karaula közelében pedig csak egy véletlenül mult,

hogy a zsandárkaszárnnyát körül nem fogták. Ilyen gyönyörűséges állapotok uralkodnak az okkupált tartományokban.

A kassai katonai al-reáliskolában *Kees* táborszernagy jelenlétében folytak le a zárvizsgálatok. A növendékek igen szép előmenetelt tanusítottak és az intézet vezetője Adler őrnagy teljesen megérdemli azt az elismerést, melynek a táborszernagy kifejezést adott.

A pólai tengergyakorlatok szerdán végződtek. A király mielőtt Pólából elutazott volna a következő hajóhadiparancsot bocsátotta ki:

«Hadtengerészetemhez! Ama kellemes benyomások, melyeket tengerészetem megtekintésekor a korábbi években szereztem, azt a kívánságot költötték föl bennem, hogy a megerősített hajóhad ez idei gyakorlataim is itt legyenek.

Különös meglepéssel nyilváníthatom, hogy várakozásaim teljes mértékben valósultak. Az utolsó évek alatt a tengerészlet minden terén tett haladások, a hajóhad tiszteletet követelő gyakorlási képessége, a mintaszerű szolgálat s a járműveken uralkodó rend, a legénység teljes kiképzése, az egyes hajók és hajóhadosztályok gyakorlott és értelmes vezetése, végül a czéltudatos és erélyes legfőbb vezénylet, mely a gyakorlatok minden fázisában határozottan nyilvánult, olyan tapasztalatok, melyek engem a jövőre nézve teljes megnyugvással töltenek el s bizonyoságot szolgáltatnak arra, hogy hadi tengerészetem különböző organumai kitartó és odaadó buzgalommal teljesítik mindenkor sokoldalú hivatásbeli kötelességeiket.

Örömmel és különös elégtétellel mondok azért köszönetet a tengernagyoknak és minden rangu tengerésztiszteknek, a legénységnek, valamint haditengerészetem műszaki és kezelő személyzetének, kifejezve teljes elismerésemet és meglepésemet,

Derék haditengerészetem körében töltött napjaim igazi lelki gyönyörrel töltöttek el, látva, hogy Tegetthoff szelleme ép erőben él tovább.

Póla, 1884. július 9-dikén.

Ferencz József.

A honvédség őszi fegyvergyakorlatai. Az őszzsel, mint tudva van, nagyobb csapatösszpontosítások lesznek Temesvár és Lugos környékén, a hol a dandár- és hadosztály-gyakorlatok ő felsége a király jelenlétében folynak le. A honvédséget szeptember 2-án hívják be, s a nagy hadgyakorlatok ettől kezdve 30 napig tartanak. A 45-ik dandár a hadgyakorlatokra a pécsi sátoortáborba vonul; a 45-ik dandár pedig 13 délvidéki honvédszászlóaljjal a lugosi sátoortáborba megy, a honnét szeptember végével a Temesvár és Lugos közt folytatandó hadgyakorlatokhoz lesz rendelve. A tavaly november elsejétől ez évi május 1-ig kinevezett tartalékos honvédtisztek szintén résztvesznek a hadgyakorlatokon. A behívásra vonatkozó felsőbb parancsok és menettervek az összes zászlóaljparancsnokságoknak megküldettek.

A király és a magyar baka. Egy bécsi lapnak írják a következő történetkét, a mely legutóbb Lajtha-Bruckban esett meg, a király ott időzésekor. A király tudvalevőleg szeret nagyon korán fölkelni. Egy reggel hatodfél órakor egészen váratlanul betoppant egy tábori barakba, a hol még csak a káplár és «putzmeistere» voltak fönn. A többi legénység aludta a tegnapi fáradságainak álmát. A káplár ép egyik czipójét füzte, a «putzer» pedig egy szál ingben és bő magyar gatyában a fegyverszijakat igazgatta. A káplár, meglátva a királyt, felugrott a számolýról és stentori hangon kiáltja: «Vigyázz!» E vezényszónak azonban csak egyetlen egy ember engedelmeskedett: a «putzer», a ki megállott, mint a czövek, kezeit lobogós gatyája szegélyére téve. A többi katona csak aludt, s a kik fölébredtek a káplár kiáltására, felültek ágyaikban, de kiszállni nem mertek. A király mosolyogva intett, hogy csak hagyják abba a tisztelgést s a káplárnak, ki megtette a szabályszerű jelentést, ezt mondta: «Jó, jó, füzze csak be a másik czipójét is és öltözzék fel;

várok én.» Azzal a lobogós gatyáju katonához fordult és magyarul így szólta hozzá: «Te magyar vagy, látom a gatyádon. Mondd csak, miért nem viseled a kincstári szűk gatyát?» — «Felséges uram», mondá a kérdező, «én már csak megszoktam az ilyen bővet hordani, jobb szeretem a szűknél, meg aztán a komisz gatyá nem is tartós; ha kétszer-háromszor kimossák, egy rongy. Ezért hordom a magamét és kimélem a komiszat.» — «Mutasd csak a bornyudat!» mondá a király. A legény levette bornyuját a polcra, felnyitotta és a király csakugyan meglátott benne két ujdonatú, szépen összehajtogatott kincstári alsónadrágot egy pár virginiaszivar mellett. «No az derék», szólta a király nevetve, «hogya te az állam számára takarékoskodol; az ilyen katonának hasznát veheti az állam.» Azzal becsomagoltatta a magyarral a bornyuját és mondta neki, hogy öltözzék föl. Aztán hadseregével kiment a barakból és megszólított néhány katonát, a kik már ébren voltak. A magyar katona pedig este nagyon büszke és boldog volt, mikor a király megbízásából száz darab válogatott virginiaát adtak át neki, «a miért a kincstári alsónadrágokkal kimélve és takarékosan bánik.»

E G Y H Á Z.

Nyílt levél ft. Dvorzsák János urhoz.

Bolanden Konrád legújabb művét: «Német Szellem», melyet ft. ur magyarra fordított, a legforróbb szeretetből származó baráti öleléssel köszönöm.

Életem 47-ik évét élem; sok szépet hallottam, sok jót olvastam, sok lelkigyakorlatot átéltem, de mindezekből soha egy sem hatotta meg úgy lelkemet, mint e remekmű!

Ránk papokra nézve valóságos lelki gyakorlat!

Mikor még III. Napoleon dicsőségének fénypontján volt és Páris világra szóló vendéglője elkészült, hol Nadár, a világhírű léghajós éjjel villanyvilágítás mellett fényképezett: Eugenia császárné látogatásával megtisztelve e nagyszerű épületet, bámulva a fényes berendezést e szavakra fakadt; «Tout comme chez nous!» Minden épen ugyan, mint nálunk!

Ezt mondhatjuk el mi is ma holnap, midőn a «Német szellemet» olvassuk. Fjádalom! nekünk már régen vannak Fuchs kultuszminisztereink, és hogy mérgöket teljesen ki nem onthatják, ennek csupán egyedül az az oka, mert még eddig Isten kegyelméből apostoli király az állam feje és nem szabadkőműves protektor, mint Németországban! — Sőt nem csak Fuchs miniszter, de fölötté sok már közöttünk a Streberféle plébános is, aki csak a zsiros falatokra való lelkesedést tartja egyedüli életföladatának. Hát még ha valamelyik a honatyaságra fölvergődik, és a képzelt magasságból lefelé beszélve hozánk, minket korlátolt és szűklátókörű szegény ördögöknek tart, mint ezt egy nagyratörő Streber-fajta honatya már egy alkalommal egy napilap hasábjain ki is nyilatkoztatta!!!

Nekünk pedig, szegény s a kortól elmaradott pigmaeusoknak nem marad más hátra, mint a mélységből a honatyák szédítő magasságára föltekintve rá gondolni az evangelium ama passusára, hol isteni mesterünket is fölvitte a szabadkőművesek princípális egy igen magas hegyre, honnan megmutatta neki a világnak minden dicsőségét mondván:

«Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.»
Csak úgy potyognak az adoratióra!

Iskoláink tele vannak Schofelféle tanítókkal. — Ez mind a Fuchs-féle miniszterek érdeme.

Falvaink, még inkább városaink Faulheim sorsára jutottak, a vallástalanság örvényében és Borg zsidó zsebében kinlódnak, életökben csak abban van változatoság, hogy egyszer a zsidó, másszor az állam végrehajtója vereti a dobot a faluban.

Hát még dr. Übel-féle tudósaink?

Mind majomtól származtatja magát és ebben kulminál a tudomány; aki ezt elfogadja, az perfekt tudós. A dohány, vagy répa, az mindegy ily nagy tudósok előtt. — Tout comme chez nous!

Fjádalom azonban, hogy nincsenek Edel nagybirtokosaink; vagy csak igen kevesen!

Nincsenek Bolanden Konrádjaink. Kölesönözzünk onnan ahol van.

Ezt tette kedves jó Dvorzsák uram: Isten áldja meg érette!

Nincs más hátra, mint hogy kérve kérjem szeretve tisztelt paptársaimat, kik még nem Streber-félék, hogy e kitünő művet szerezzék meg. Oly lelkipásztori tudományt merithetnek ebből, melyet egyik iskola sem ad.

Isten bő áldása szálljon a szerzőre, a fordítóra és az olvasókra.

Keracnesságh, 1884. jun. 19.

Salgó János, esperes-pléb.

Hivatalos. Ő szentsége Sibia segni-i püspök kezéhez 2000 frankot juttatott az egyházmegyei seminarium szükségleteire.

Hasonló összeget juttatott Serricihez, a camacchoi seminarium számára.

Ő szentsége keleti Hupe (China) számára püspöki ranggal Carllassare Boldizsár atyát nevezte ki, ki már 14 éve hittérítő Chinában. A chang-tongi (China) apostoli vicarius coadjutorává, püspöki jelleggel Benianim Jeremiás atyát, a fernsi (Irhon) püspök coadjutorává Brozone Jakabot nevezte ki.

Randl bibornok a legfelségesebb oltári szentségről és Tryphon és Nympha szent vértanukról nevezett főtestvérület protektorává neveztetett ki.

Ő szentsége gróf Catrini Pétert pápai nemes testórré nevezte ki.

A «Moniteur de Rome» három jeles praelatus haláláról emlékezik meg. Valamennyien a chinai kath. missiókhoz tartoztak, u. m.: Ridel Félix philippopolisi címz. püspök, koreai apostoli vicarius; De la Place Gábor, drinápolyi címz. püspök és éjszaki Cselli-i apostoli vicarius; Chiais, Sen-szi-i apostoli vicarius.

A megtérő szabadkőműveseknek. A Catholic Times jelenti, hogy a Congregatio s. officii, tekintettel a jó utra térni szándékozó szabadkőművesek nagy számára, april 20-tól, a nagyszabásu pápai körlevél keltétől egyévre, a szabadkőművesekre szabott kiközösítésének pápai fenntartását megszüntette, és felhatalmazta a világ összes püspökeit, hogy a megtérő szabadkőműveseket teljhatalommal oldozhatják fel a kiközösítés alól, míg ez a privilegiált év tart.

Azon alkalomból, hogy a középiskolai tanáregyesület gyűlései élénken foglalkoztatják a nagy közönséget talán nem árt nyilvánosságra hoznunk, hogy ezen egyesületnek, melynek alapító tagjai közt ott látjuk Haynald ő Eminenciáját, Trefort és Ipolyi ő Excellenciájukat s a mely egyesület rendes tagjai között hazánk s egyházunk jeleseit szemléljük, elnöke Berecz Antal ur egyuttal a Magyarországi szabadkőműves páholyok tiszteletbeli nagymestere és több külföldi páholy magyarországi képviselője.

Halálozás. A lazaristák bécsi házában meghalt pénteken reggeli két óra után félévi szenvedés után Popp József szakolczai születésű hazánkfia életének 40-ik évében.

Káplánból püspök. A guadeloupei püspökségre abbé Michel van kijelölve. Abbé Michel jelenleg a bresti tengerészeti iskolában tábori segédlelkésszé ranggal aumonier, azaz kateketa és lelkiatya.

Az új csornai prépost, dr. Kuncz Adolf ünnepélyes beiktatása augusztus 20-án lesz. Az egyházi szertartást a premontreiek csornai egyházában Zalka János győri püspök fogja végezni.

A magyarországi baptisták érdekében a londoni evangélikus szövetség (Alliance evang.) a magyar királyhoz, a miniszterelnökhöz és a közoktatásügyi miniszterhez egy kérvényt intézett. E kérvényben rámutatnak Oroszországra (!), a hol már 1879-ben egy márczius hó 27-én kelt «ukáz» értelmében a törvényesen elismert vallásfelekezetek közé vétettek fel a baptisták, s anyakönyvek vezetése az orosz belügyminiszternek ugyancsak 1879. szeptember hó 12-én kelt 34,991. számú rendelete alapján szabályoztatott. A Trefort közoktatásügyi miniszterhez intézett kérvényben

kiemeli a szövetség különösen még azt is, hogy a baptistákat nem lehet s nem szabad a nazarenus felekezettel azonosítani. E kérvényekre nagy érdeklődéssel várja a szövetség a válaszokat, különösen azért, mert e kérvények sorsa és esetleg az azokra adott válaszok a Koppenhágában tartandó egyetemes nagygyűlésnek tárgyát fogják képezni.

Személyi hírek a kalocsai főmegyéből. Ft. Lichtensteiger R. Ferencz fölsz. püspök ur ó méltósága e hó 8-án mintegy hat hétre Preblaubá, Karinthiába; vs. és ft. Hopf János kanonok ur pedig már előbb Lonovics csanádmegyei főispán birtokára utaztak. — Vakációzni mentek még: nt. Schröder György, dr. Hoffmann Károly, dr. Steecz György, Boromisza István és Povischil Richárd tanár urnak a Bácskába.

Személyváltások az esztergomi főgymn. tanári karban. Joó Mihály Győrbe hitszónok s házigondnoknak, Fekete Tivadar, pedig Komáromba házfőnöknök nevezettek ki. Uj tanáruul pedig Paughy Özséb, Samu Ferencz és Récei Farkas fognak jönni Esztergomba. («Eszterg.»)

Személyzetiek a veszprémi egyházmegyében. Joó Miklós Káptalanfáról Gógánfára; Pályi Ferencz Gógánfáról Lesence-Tomajra, Koronczy István Petendről Devecserbe segédlelkészi minőségben áthelyeztetek, Kenyeres Ferencz lesence-tomaji segédlelkész Somssich Pál urhoz Saádra, Scherer István ujmisés gr. Széchenyi Pál ó nméltóságához udvari káplánoknak. — Gerstner Ignác ujmisés Káptalanfára, Hafner József ujmisés Kéthelyre, Jungmayer Ignác ujmisés Petendre és Rác Béla ujmisés Karádra küldettek segédlelkészeknek. — Kauzli Gyula karádi segédlelkész nemesvidi; Ács Sándor devecseri segédlelkész káptalanfai lelkészhelyetteseknek kineveztetek.

Brüsszelben a senatusi választások befejeztettek; a katolikus párt — a pótválasztásoktól eltekintve — tizenhét szótöbbséggel rendelkezik a senatusban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

«**Alkibiadeszszél**» már eddig is sokat foglalkozott a sajtó. A «*Pesti Napló*» kétszeri közleményt, tárczát szentelt neki. Első közleményében írja: «Csak helyeselni lehet, ha íróink nem engedik magukat egészen át az irodalom terén is uralkodó reális iránynak, s visszatérnek olykor a klaszszikus eseményekhez. A szomorujáték tehetséges fiatal szerzője Athén hőskorának emlékeit eleveníti fel. Elkísérjük költői lendületű verseinek során Alkibiadeszt dicsőségének hajnalától alkonyáig.» (181. szám.)

Másik közleményének érdekesebb helyei:

A tehetséges és ambiciózus fiatal magyar költő egyszerűn oly embert akart festeni, akiben az önzés végtelensége halmozódik össze, aki azonban egyénisége varázsával mindenkit meghódít és szelleme rugékonyságával minden fájdalmat eltaszít magától. Alkibiadeszből erősen kiérzik a költő e szubjektív előszeretete. Látszik, hogy a férfiasság, zsenialitás inkornációjának tartja, majdnem oly fenségesnek, mint az isteneket, akik mosolyogva tekintenek az emberek kinlódására.

«Az aisküloszi és szofokleszi tragédiák hangulata is megcsendül az első felvonás karénekeiben, melyből csakugyan kiérezzük a «tristitia in hilaritatem.» A darabban megvan a költészet ereje, a költői szépségek bősége. Vannak szép korfestései, költői lélek, világnézet buzog benne, bővelkedik szép képekben és hasonlatokban és erősen gondolkodó lélekre vall minden sora.» (190. szám.)

A «Fővárosi Lapok» (162. sz.) hosszabb tárczában, az «Egyetértés» (192. sz.) hosszabb cikkekben alkalmazzák az «Alkibiadeszre» elavult theóriák sablonait és úgy találják, hogy azoknak nem felel meg és hosszan bizonyítják, hogy Alkibiadesz nem az, amivé szerzője *nem* akarta tenni. Az «Egyetértés» különben e szavakkal végzi bírálatát; «Nagy szépségű részleteken kívül egész jelene- teken, sőt egész felvonáson át érezzük a költői szív dobogását, mely bennünk is visszhangra talál, s a mű, minden hibája mellett is, szerzőjének nemes ambiciójáról

tesz tanuságot. A «Pesti Hirlap» (185. sz.) magvasságait, eszmegazdagságát és dizeziójának lendületességét kiemelve Alkibiadeszt «nagyon élvezetes olvasmányoknak mondja.»

A «Koszoru» (27. szám) ezt írja: «Koroda Pál az irodalomban nemes ambicziókat képvisel. Költői tehetségének és érdekes individualitásának újabb bizonyága a most megjelent mű.

«**Sapphot**» Daudet e sokat emlegetett, de józanul fogadott művét szinpadra vonzolja Belot Adolf segítségével — maga a szerző. Ugy látszik, hogy Ohnet nyomdokaiba lép.

Verner Gyula tehetséges fiatal költőtől «Az ő regénye» ezimel kiforratlan, de szép részletekben bővelkedő, nagy reményekre jogosító verses elbeszélés jelent meg.

Endrődi Sándortól «Balatoni ég alatt» ezimel rajzciklus jelent meg, melyből hiányzik Endrődi előbbi műveinek szinpompája és üdesége, azonban azoknak, kik egyéb rajzokhoz és nem Endrődi előbbi gyönyörű rajzaihoz mérik e kötetet e hiány nem fog feltűnni. A szebb rajzok: Balaton jege. Feldult világ. Holdfény. A kötet ára 2 frt.

A Guarnero, Fiume és Abazzia ezimel Kenedi Gézáttól érdekes helyi leírás jelent meg. Ára 2 forint.

A hégeli filozófia leleplezett kísértetével akar ijesztgetni Simon József állami gimnáziumi tanár. Már címével jóllakik minden izléses ember: «A szép, mint agyidegtevékenység.»

Lieszkovszky József egy a sajtó által kevésbé méltányolt és a Pauler művével ab invisis agyonütni kísérelt, ám igen figyelemre méltó könyvet adott ki: «Nádasdy, Zrinyi és Frangepán a vérpadon. 1671.»

Z E N E.

A «Magyar király-himnusz» megjelent a szerző Szotyori arczképével, melyet babérlevelek öveznek a szerző minden egyes kísérlétének nevét viselve magukon. A himnusz a szerző «saját kiadása», így ő maga nyújtja a babért önmagának.

Hoós Jánostól megjelentek Tompa Mihály népdalai. 14 dal a legszebbekből. Ének nélkül is játszhatók.

Mainzban nagy ünnepélyességgel és nagy érdeklődés közt tartották meg a dalegylet ötven éves jubileumát. Mintegy ötezer ember vett rajta részt és sok daltársulat volt képviselve. A közreműködő karok a mainzi, offenbachi, darmstadti, giesseni, wiesbadeni és wormszi dalegyletek tagjaiból voltak összeállítva. Az ünnepélyt Beethoven egy nyitányával kezdték meg, Lux Frigyes mainzi dalegyleti karmester vezénylete mellett. A közönség zajosan megtapsolta őket s aztán ünnepi szónoklatok következtek. A dalegyletnek ez alkalommal tizezer márkát is adtak át, mint a gyűjtések eredményét. A karmestert pedig a hesszeni nagyherczeg érdemjellel tüntette ki. A beszédek után előadták még a Händel «Messias»-át, melyben Wiltné is közreműködött. A nap emlékére diszes emléklapot adtak ki, a jubiláló dalegylet ötven éves történetének leírásával és híres zeneszerzők kézirati másolataival.

S Z I N H Á Z.

A nemzeti színházhoz a szini tanoda esinos termetü növendékét, Alszeghy Ilona kisasszonyt szerződtették, tehetségesebb társai mellözésével, az operához Rotter Gizella és Stoll Gizella kisasszonyokat.

A krisztinavárosi szinkörben «A kétszarvu embernek» Jókai régi csinos novellájának átdolgozását láttuk. Magasabb mértékkel mérni nevetséges volna e sikerült látványosságot. A közönség igen gyér volt.

A népszínház csodaelefántja ismét megkezdte szereplését, több hatással, mint amennyit a nemzeti színházban a sekszpiri tragédiák elértek.

Molnár György Aradon vendégszerepelt Nárciszban, mely neki kedvencz alakítása. Sok hatásos jelenete volt.

Makróczy második népszinműve Kolozsvárt is nagy kudarcot vallott. Rákosi Jenő nem igen szerencsés felfedezéseiben.

Sonnenthal Amerikában vendégszerepel.

M Ű V É S Z E T.

Benczur Gyula müncheni tartózkodása alatt gróf Szapáry és gróf Andrássy Gyula arcképeit készíti, melyeket az őszi tárlaton fog kiállítani.

Margitay Tihamér József nádor nagy képmását e napokban fejezte be szép sikerrel, a művész műtermét a mű készítése alatt sokan meglátogatták, a többek között: Tréfort miniszter, Ipolyi Arnold püspök, Szalay Imre, Pulszky Károly, stb. — Margitay legközelebb az őszi tárlatra szánt nagy festményéhez a «Mikulás»-hoz kezd hozzá.

Greguss Imre nagyobb történelmi képet készít öszre.

Egerváry Ágost egy csinos magyar városi genrével lép elő az őszi tárlaton, czime: «a népdal».

Vágó Pál és **Gyárfás Jenő** mind a két művész történelmi képen dolgozik.

N Ő V I L Á G.

Egy párisi divathölgy élete. A madame 10 órakor ébred föl. Csenget és a szobaleány behozza a csokoládét. Ekkor kiosztja neki a napi parancsokat. Aztán egy perczre beengedi magához gyermekeit, s aztán asztalkájához ül s megcsinálja az első toilettet, s minthogy a divathölgy mindig gyengélkedő szokott lenni, a «Malesherbe Boulevard»-don hideg fürdőt vesz, később testgyakorlatokat csinál, hogy jó étvágya legyen. Az orvos azonfelül megrendelte, hogy gyalog térjen haza, lakása messze van, a reggelire ott sokáig várakozni nagy feladat volna, nem csodálkozhatunk tehát, hogy utközben betér egy czukrászdába. A lepények épen most kerülnek ki a kemenczéből, nem csoda tehát, hogy olyan jól izlenek és a hölgy már a harmadikat eszi. Félóra mulva asztalánál ül, a reggelit feltálalják, már a harmadik fogás ételt hozzák föl, de egyik sem izlik neki. Odarendeli és szidja a szakácsnét, hogy rosszul főz. Akkor végig hever a chaise longue-on, s duzzog, hogy rossz napja lesz. Két órakor megint meg kell nézni gyermekeit, azonfelül egy csomó megbízást kell elvégeznie, jön a «four clock» látogatásokat kell tennie. Este egy idegennel kell az operába mennie, éjjelre bál, szóval tömérdek a dolga s a hölgy duzzog. Mikor már gondolja, hogy elég ebből ennyi, felkel, s bosszusan ül megint asztalkájához, s megcsinálja a második toilettet. Mint jó háziasszony először a boissier-hez megy, természetesen korán, hogy az ebédhez jó csemegét rendeljen. Ez oly fontos dolog, hogy másra semmi esetre sem bízhatja. Minthogy pedig rossz reggelije volt, okvetlenül másodszor is meg kell látogatnia a czukrászdát, ezután a keztyűshöz, a szabónéhoz, az illatszerárushoz kocsikázik, itt mindent megnéz, kutat valami új és meglepő után, nem csoda, hogy ez a nagy munka idegessé teszi. Belép tehát egy buffetbe, hogy ki-

pihenje magát, ahol a pihenés mellett természetesen ráér az evésre is. Ekkor már 3 óra. Férje, a kivel még eddig nem találkozott, most jön a bözseről. Ennek találkát ad egy czukrászdában. A férj, a ki magánosan reggelizett, most rendesen valami pástétomot eszik, neje pedig a kedvéért egy kis almagelée-t vaniliával. Ezután együtt lakásukra hajtatnak, onnan elviszik a kicsikéket a boulognei erdőbe friss levegőt szivni. A kicsik éhesek, ilyenkor tejet kapnak, igen, de ahhoz az is szükséges, hogy a mama velök egyék. A mama rászánja magát az áldozatra és hetedszer eszik a «four o clock thea» előtt. Ezután jön az ebéd, az ebéd előtt új toilette. Az ebédre vendégek is hivatalosak. A hölgy azonban ideges, közel van az idő, mikor az operába kell mennie, toilettet kell újra csinálni. Alig izleli meg az ételeket. Rendesen a második felvonásnak már vége van, mikor a hölgy páholyában megjelen. A páholynyitogatóné kedveskedik neki kandirozott gyümölcsökkel, a mit ő bájos mosollyal elfogad. A hölgy miután az ebédnél alig evett valamit, éhes. Alig várja, hogy vége legyen az előadásnak, siet a buffetba. 12 és 1/2 órakor a bálba megy, egy órakor egy csésze buillont iszik, három órakor a soupert élvezi. De megtörténik, hogy férje, a ki ekkor jön a bálba, kijelenti, hogy éhes, ő tehát kötelességének ismeri újra az evéshez látni a férje kedvéért. Így tehát a párisi hölgy legalább 15-ször eszik, 6-szor öltözködik és mégis rájuk fogják, hogy semmit sem csinálnak!

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Az iparosok részvéte. Az országos kiállítási hivatalhoz f. évi július hó-ig az ipari csoportokra nézve az egész országból összesen 3340 kiállító jelentkezett; ezek közt van a fővárosból 774, vagyis az összes bejelentőknek 23%-a. Ezen számok nem véglegesek ugyan, a mennyiben még ezután is fognak egyes kiállítók jelentkezni, de minthogy nem is minden bejelentés lesz elfogadva, a végleges létszám lényeges eltérést a mostanitól alig fog felmutatni. Nem lesz érdektelen e bejelentéseket — a «Kiállítási Lapok» egybeállítása alapján — az egyes iparágak szerint felsorolni: Vegyészeti iparágban összesen jelentkezett 125 kiállító (Budapestről 36), élelmi cikkekre 152 (Budapestről 46), bor és szeszes italokra 405 (Budapestről 44), agyag és üveg-iparra 96 (Budapestről 18), vas- és fémiparra 249 (Budapestről 69), faiparra 152 (Budapestről 38), bőriparra 163 (Budapestről 20), papíriparra 67 (Budapestről 30), fonó és szövő-iparra 275 (Budapestről 25), ruházati iparra 659 (Budapestről 130), butor és dekoráció lakberendezésre 224 (Budapestről 75), arany-, ezüst- és diszmiiparra 119 (Budapestről 62), sokszorosító iparra 134 (Budapestről 44), hangszerekre 42 (Budapestről 21), tudományos eszközökre 53 (Budapestről 20), építési iparra 149 (Budapestről 34), járművekre 106 (Budapestről 12) s gépiparra 170 (Budapestről 44). E szerint legerősebben vannak képviselve a ruházati ipar, bor és szeszes italok, fonó és szövő-ipar, vas- és fémipar és a butoripar csoportja. Ha eltekintünk a nem szorosán ipari természetű borászat-tól, a főváros az egész ország kiállítóinak egy negyed részét szolgáltatja. A mi pedig a csoportok szerinti arányt illeti, érdekes, hogy az arany-, ezüst- és diszmiipar, a papíripar és a hangszerek csoportjában a főváros a kiállítók felét a vegyészeti a sokszorosító- és butor-ipar, élelmi cikkek és tudományos eszközök csoportjaiban pedig a főváros az összes kiállítók egyharmadát képviseli.

Assicurazioni Generali. 1884. június hóban az életbiztosítási osztálynál 442 ajánlat 1.349,225 frt 38 kr. biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 363 kötvény 1.136,350 frt 08 kr. biztosí-

tási összegre állított ki. F. é. jan. 1-je óta 2715 ajánlat 8.287,923 frt 98 krnyi biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 2222 kötvény 6.669,893 frt 68 kr. biztosítási összegre állított ki, a múlt évben kiállított 7.090,640 frt 44 kr. biztosítási összegre szóló 2177 kötvény ellenében. 1884. január elseje óta bejelentett károk összege 620.332 frt 30 krra rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott biztosítási állománya 1883-ik december hó 31-én 77.246.710 frt 04 kr. tőkét és 202,955 frt 88 kr. járadékot tett ki 39105 kötvényre, a mire készpénztartalékban 17.199,580 frt 51 kr. volt tartva. Az 1884 évben kifizetett károk az életbiztosítási osztály részéről 1.149,501 frt 74 krt tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 169.785,742 frt 38 krt tesznek ki.

VEGYESEK.

KÉPEINKHEZ.

Női játékok.

I.

Az új világban, a hol a nőemancipáció leginkább jutott érvényre, a yankeek ifjú feleségei és leányai emancipáltak voltakhoz méltón élnek és — mulatnak is. A tánczon, tornán, lovaglason, korcsolyázáson kívül, egy más mulatságot is előszeretettel gyakorolnak: Tell Vilmos mesterségét. Képünk nyíllal célbalövöldöző fiatal hölgyeket ábrázol. Nehány nyilvessző meglehetősen közel a központhoz furódott be a céltablába. A legutóbb előtt nyíl azonban, repülése után itélve, magasan fog elhaladni fölötte s a távcsöves hölgy hihetőleg azt nézi, milyen messzire fog vinni és hova fog belefuródni a nyilvessző.

II.

Másik képünkön kuglizó és tekéző nők láthatók. Kivágyott nyári ruhájú hölgy erősen neki gyürkőzve (emancipáltak nőhez illő kifejezés) éppen lökni készül, háta mögött társnője tartja a krétát, melylyel fölírja a ledobott bálók számát. Alantabb a karambol szép mesterségét gyakorló nők láthatók. Egy könnyű állást, u. n. üzletet készül az egyik hölgy megcsinálni; társnője csipőre tett kézzel, a billiárd párkányára eresztett dákóval marqueri nyugodtsággal várja a lökés eredményét, mely hihetőleg egy új karambol lesz.

Amerikai hölgy szobája.

Az amerikai hölgyek egyenjogúságot követelnek a férfiakkal. Ők is élvezni kívánják a férfiak kedvteléseit. Egy amerikai hölgy boudorjában meg vannak a garcon szoba komfortjához szükséges eszközök. Még a kis pipa is, melyből bodor füstöt eresztgetnek, mint a képünkön ábrázolt hölgy.

Az ifju házaspár.

Boldogan indultak az esküvő után harmadnapra kocsikázni. Gondtalan és vidám csevegés közt az ifju férj sokkal inkább ügyelt neje rózsás ajkaira, mint a gyeplő kezelésére — mikor az irtózatot jelenet, melyet képünk ábrázol, bekövetkezett. A lovak egy előrehajlott fatörzsnek ragadtak az ifju párt és a szép feleség sugár derekát a durva galyak zúzták össze.

A Kossuth ügyben Dr. Rebányi egy lap szerkesztőjéhez a következő levelet intézte: «Mélyen tisztelt szer-

kesztő ur! Két év előtt bátor voltam becses lapjába Battagliából egy tárczácskát küldeni, melyben megemlitem Kossuth Ferencz (Kossuth Lajos fiának) és nejeének ott időzését. Én heteken át, napról napra láttam őket, élveztem társaságukat, s így többször volt alkalmam hallani Kossuthnétól, ha egyedül voltunk ketten, mennyire szeretné gyermekeit Angolországban neveltetni, a hol nem káromkodnak oly csunyán, mint Olaszországban szoktak;

Az ifju házaspár.

de férje még nem egyezett bele. Ez adat után bizvást kérhetem azt, vajjon hol sikerült a legujabb olaszországi utazónak a nőtlen Kossuth Ferenczet fölfedezni? Bocsánatot kérve, hogy becses lapjához (mert igen olvasott) intézem e kérdést, mely csak hivatkozással más lapra, közlé ama minden alap nélküli állítást, maradtam stb.

Szerkesztői üzenet.

P. L. Szándékosan maradt el. A megfejtés nem volt helyes. — M. S. Valamely érdekes sportcikket szivesebben vennénk. — K. K. Nem minden névtelen cikket írja maga a szerkesztő. Nagy részüket külső dolgozótársaink írják. Mult számunk első cikke alá tévedésből került a név. — Lapunk barátjait, különösen azokat, kik a Szemlét eddig is gazdagították b. dolgozataikkal tisztelettel fölkérjük, hogy sziveskedjenek továbbra is lapunk egyes rovatainak élénkítéséhez tapasztalataiknak és észleleteiknek megírásával hozzájárulni.

Felelős szerkesztő GRÓF KREITH BÉLA.